

GuitarJan.com

EENVOUD IN COMPLEXE GITAARTHEORIE

CHEAT SHEETS

Alle shapes & shifts voor je gitaarspel

Nieuwsbrief **GuitarJan.com** Songboek Special

Copyright: Jan van den Hogen • 2022

INHOUDSOPGAVE

Introductie	1
Een beetje theorie vooraf	
- Noten op de gitaarhals	2
- Intervallen	3
- Toonladders	3
Shapes	
- Shapes voor de grondtoon op de gitaarhals	5
- Arpeggio Shapes	6
- Majeur toonladder Shapes	11
- Natuurlijke mineur toonladder Shapes	13
- Harmonische mineur toonladder Shapes	16
- Verschuifbare akkoorden Shapes	18
- Verschuifbare Barré Shapes	24
- Power Chords	31
- CAGED Shapes	36
- Pentatonische toonladder CAGED Shapes	38
- CAGED arpeggio Shapes	42
- Pentatonische blues toonladders	42
- Kerktoonladder Shapes	43
- Tot slot	46

Dit werk met zijn inhoud is geschreven voor het publieke domein. Het staat je vrij, zonder welke beperkingen dan ook, het materiaal te gebruiken, te kopiëren, te scannen, te verspreiden of welke andere handelswijze dan ook, op het materiaal toe te passen.

Introductie

Deze “Songboek” Special is wat anders dan je bent gewend. Als je de theorie van de **GuitarJan.com** website hebt doorlopen, dan weet je dat veel vereenvoudigingen in het studeren van complexe muziektheorie, bestaat uit het denken in Shapes, en deze shapes over de gitaarhals gebruiken (Shifts), om nieuwe muzikale patronen te ontdekken.

In deze Special geven we een aantal veelgebruikte Shapes, die je een stuk op weg kunnen helpen met je gitaarstudie en je gitaarspel. We pretenderen met deze uitgave niet om geheel compleet te zijn, want er zijn meer Shapes denkbaar dan je lief is. Wel hebben we zoveel Shapes verzameld, dat zowel de beginnende als de gevorderde gitarist, erg geholpen zijn met deze Nieuwsbrief Special.

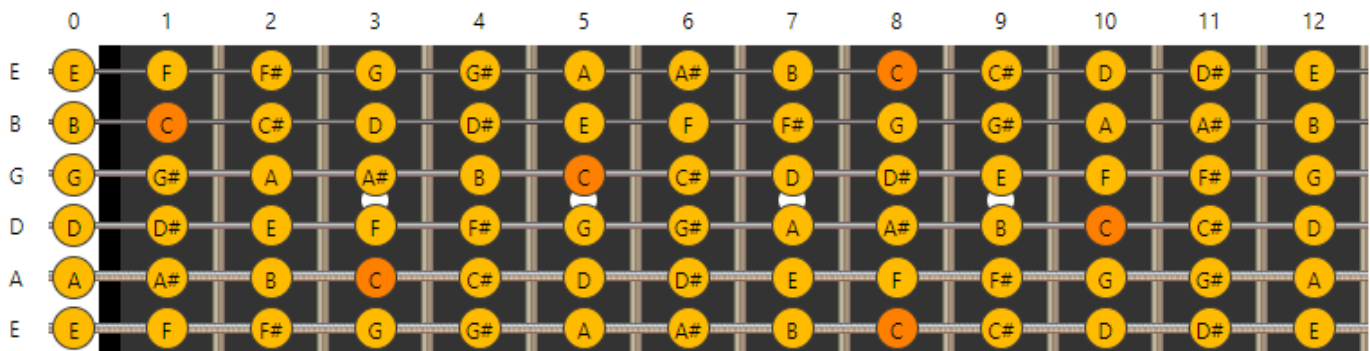
Veel muzikaal plezier!

Jan, de samensteller van
GuitarJan.com

Een beetje theorie vooraf

Noten op de gitaarhals

Uit de website-theorie weet je, dat alle posities op een snaar een naam hebben. Om te beginnen zullen we je een gitaarhals laten zien waarop je alle namen tot en met de twaalfde positie ziet.

Als je je gitaar wel eens hebt gestemd en/of geïntoneerd, dan weet je dat de open snaren standaard gestemd worden als (lage) E, A, D, G, B en (hoge) E. Een octaaf kent 12 noten, dus dat wil zeggen dat we vanaf de open snaar, 12 posities verderop op de hals, weer met dezelfde noten beginnen. Op de twaalfde fret is de stemming weer E, A, D, G, B en E, en begint het octaaf daar weer opnieuw, dus tot en met de 24^e snaar.

Iedere fretpositie op de hals is een halve toon. Kijk je op de lage E snaar, dan is de stap E (0de positie) naar F (1ste positie), een halve toon. Schuif je van E (0de positie) een hele toon op, dan zijn dat twee posities op de hals, kom je terecht op de 2^e positie, en dat is een **F#** (spreek uit **Fies**).

Dan is het nog handig te weten dat, afhankelijk van de soort toonladder die in een muziekstuk wordt gebruikt, een toonladder in **F#** (spreek uit Fies), hetzelfde klinkt als een toonladder in **Gb** (spreek uit Ges). Om dit allemaal in detail te willen begrijpen, kun je GuitarJan.com raadplegen. Voor nu is het vooral belangrijk dat je de noten op de (lage) E en de A-snaar redelijk kent, omdat we die noten vaak als beginpunt voor onze Shapes gaan gebruiken.

We beginnen onze Shapes straks dan ook met een heel eenvoudige Shape die het gemakkelijk voor je maakt, om bepaalde noten op de hals snel terug te kunnen vinden.

GuitarJan.com website tip

Kijk eens bij: **MUZIEKTHEORIE | TOONLADDERS**

MUZIEKTHEORIE | AKKOORDENTHEORIE

MUZIEKTHEORIE | HARMONIELEER

E-boeken tip

Pentatonische toonladders en akkoorden

(alle E-boeken te vinden op de website)

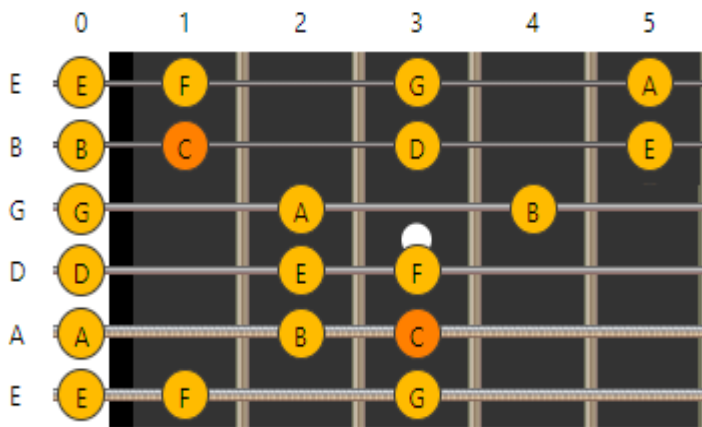
Intervallen

De verschillende posities op de gitaarhals noemen we intervallen. Die intervallen hebben allemaal een eigen naam. De belangrijkste intervallen zie je in onderstaande tabel, met de voorbeeld grondtonen C en A. Gebruik de gitaarhals bovenaan deze paragraaf om het aantal halve tonen te tellen. Je hoeft de namen van de intervallen niet uit je hoofd te leren, maar om toonladders of gitaarakkoorden zelf te kunnen samenstellen, is het wel handig als je deze theorie snapt. Het verschil bijvoorbeeld tussen een grote en een kleine terts bepaalt of je in een majeur of mineur toonladder speelt. Mocht je dit te complex vinden, geen zorgen: met behulp van Shapes is het een fluitje van een cent om majeur of mineur toonladders te spelen.

Intervalnaam	Letters	Halve tonen	UK	Voorbeelden
Kleine secunde	twee	één	minor second	C – D _b / A – B _b
Grote secunde	twee	twee	major second	C – D / A – B
Kleine terts	drie	drie	minor third	C – E _b / A – C
Grote terts	drie	vier	major third	C – E / A – C [#]
(Reine) kwart	vier	vijf	perfect fourth	C – F / A – D
Verminderde kwint	vijf	zes	diminished fifth	C – G _b / A – E _b
(Reine) kwint	vijf	zeven	perfect fifth	C – G / A – E
Overmatige kwint	vijf	acht	augmented fifth	C – G [#] / A – E [#]
Kleine sext	zes	acht	minor sixth	C – A _b / A – F
Grote sext	zes	negen	major sixth	C – A / A – F [#]
Verminderde septiem	zes	negen	diminished seventh	C – B _{bb} / A – G _b
Kleine septiem	zeven	tien	minor seventh	C – B _b / A – G
Grote septiem	zeven	elf	major seventh	C – B / A – G [#]
(Rein) octaaf	acht	twaalf	perfect octave	C – volgende C / A – A

Toonladders

Voordat we met de Shapes beginnen die er toe doen, moeten we even een klein beetje uitleggen hoe toonladders in elkaar zitten.

Van de website theorie weet je, dat iedere toonladder een “root” of grondtoon heeft. Dit is de basistoon van de toonladder, en alle andere noten in de toonladder zijn daarvan afgeleid. Als je een toonladder in **C majeur** hebt, dan is de grondtoon een **C**. In veel Shapes wordt de grondtoon altijd met een

afwijkende kleur aangeduid, bijvoorbeeld hiernaast zie je in de Shape van de **C majeur** toonladder de grondtoon **C** in oranje weergegeven, terwijl de overige noten van de toonladder geel gekleurd zijn.

Toonladders zijn er in allerlei vormen en maten, en vele daarvan zul je als Shape leren spelen in dit E-boek. We geven je een tabel met de namen van de basis majeur en mineur toonladders die voorkomen.

Majeur toonladder			Mineur toonladder		
Grondtoon	Noten (Nederlands)	Noten (Engels)	Grondtoon	Noten (Nederlands)	Noten (Engels)
C	C D E F G A B C	C D E F G A B C	A	A B C D E F G A	A B C D E F G A
G	G A B C D E Fis G	G A B C D E F# G	E	E Fis G A B C D E	E F# G A B C D E
D	D E Fis G A B Cis D	D E F# G A B C# D	B	B Cis D E Fis G A B	B C# D E F# G A B
A	A B Cis D E Fis Gis A	A B C# D E F# G# A	Fis (F#)	Fis Gis A B Cis D E Fis	F# G# A B C# D E F#
E	E Fis Gis A B Cis Dis E	E F# G# A B C# D# E	Cis (C#)	Cis Dis E Fis Gis A B Cis	C# D# E F# G# A B C#
B	B Cis Dis E Fis Gis Ais B	B C# D# E F# G# A# B	Gis (G#)	Gis Ais B Cis Dis E Fis Gis	G# A# B C# D# E F# G#
Fis (F#)	Fis Gis Ais B Cis Dis Eis Fis	F# G# A# B C# D# E# F#	Dis (D#)	Dis Eis Fis Gis Ais B Cis Dis	D# E# F# G# A# B C# D#
F	F G A Bes C D E F	F G A Bb C D E F	D	D E F G A Bes C D	D E F G A Bb C D
Bes (Bb)	Bes C D Es F G A Bes	Bb C D Eb F G A Bb	G	G A Bes C D Es F G	G A Bb C D Eb F G
Es (Eb)	Es F G As Bes C D Es	Eb F G Ab Bb C D Eb	C	C D Es F G As Bes C	C D Eb F G Ab Bb C
As (Ab)	As Bes C Des Es F G As	Ab Bb C Db Eb F G Ab	F	F G As Bes C Des Es F	F G Ab Bb C Db Eb F
Des (Db)	Des Es F Ges As Bes C Des	Db Eb F Gb Ab Bb C Db	Bes (Bb)	Bes C Des Es F Ges As Bes	Bb C Db Eb F Gb Ab Bb
Ges (Gb)	Ges As Bes Ces Des Es F Ges	Gb Ab Bb Cb Db Eb F Gb	Es (Eb)	Es F Ges As Bes Ces Des Es	Eb F Gb Ab Bb Cb Db Eb

Naast de basis majeur en mineur toonladders kennen we nog de natuurlijke, harmonische en melodische mineur toonladders, kerktoonladders (Ionisch, Dorisch, Frygisch, Lydisch, Mixolydisch, Aeolisch en Locrisch), pentatonische toonladders, blues- en jazz toonladders, zigeunertonladders enz.

Voor al deze toonladders zijn Shapes te bedenken die het je gemakkelijk maken om de toonladders op je gitaar te spelen. We zullen echter niet al deze toonladders behandelen in dit E-boek, we beperken ons tot de meest voorkomende toonladdervormen.

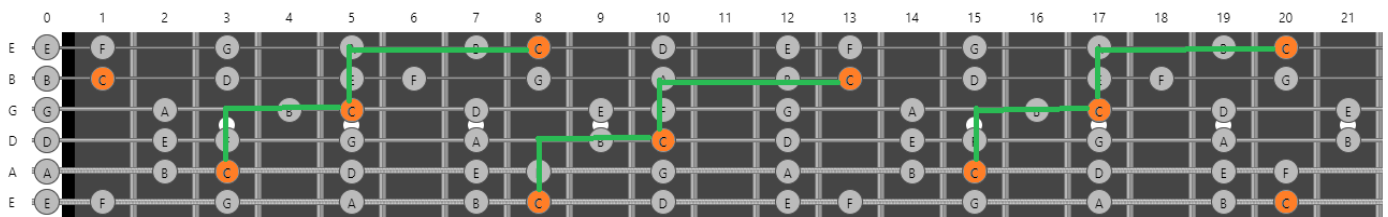
Lees E-Boek: **Solo's spelen in het C.A.G.E.D. systeem**
Blues solo's in het C.A.G.E.D. systeem
Pentatonische toonladders en akkoorden
Kerktoonladders

(alle E-boeken te vinden op de website)

Shapes voor de grondtoon op de gitaarhals

Je weet dat de grondtoon belangrijk is, omdat een akkoordprogressie (meestal) begint met het akkoord dat bij de grondtoon hoort, of, als je in een bepaalde toonsoort een solo gaat spelen, de grondtoon (in melodisch opzicht) een heel goed start- en eindpunt van je solo is.

Er zijn twee Shapes die je op de gitaarhals kunt gebruiken om snel de diverse grondtonen die bij elkaar horen, terug te vinden. We doen dat met behulp van de twee-twee-stap en de twee-drie-stap. Je begint hierbij op de lage E, de zesde snaar, en je werkt van daaruit naar de hoge E, de eerste snaar.

Op de gitaarhals hierboven zie je de twee-twee-stap en de twee-drie-stap in de praktijk gebracht (groene lijnen), in de toonladder van C. Vanuit de zesde snaar (de lage E), zie je bijvoorbeeld dat er een C op de achtste positie voorkomt. Tel je nu twee posities naar beneden en twee naar rechts (de twee-twee-stap), dan kom je bij de volgende C op de gitaarhals uit.

Hetzelfde geldt voor de C die je op de vijfde snaar, de A-snaar, op de derde positie terugvindt. Via de twee-twee-stap weet je, dat de volgende grondtoon C, zich op de vijfde positie van de G-snaar bevindt.

Doordat de gitaar voor de B-snaar, de vijfde snaar, iets anders wordt gestemd, moet je om de volgende grondtonen vanaf de G-snaar, de derde snaar, te vinden, de twee-drie-stap gebruiken. Zie de C op positie 5 van de G-snaar (de derde snaar). Om de volgende grondtoon C op de E-snaar te vinden, moet je

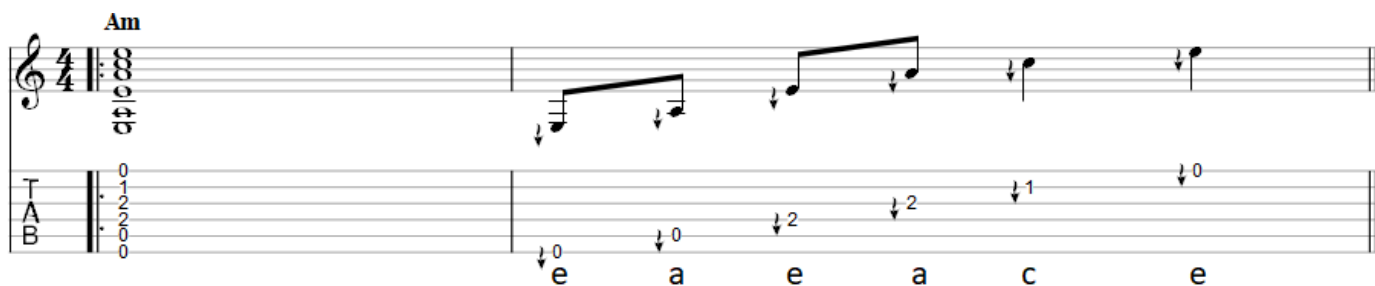
de twee-drie-stap gebruiken, dus twee posities naar beneden, en drie naar rechts. Je komt dan uit bij de grondtoon **C** op de achtste positie van de eerste snaar, de hoge-E snaar.

Samenvattend:

- Lage E-snaar naar D-snaar = twee-twee-stap
- A-snaar naar G-snaar = twee-twee-stap
- D-snaar naar B-snaar = twee-drie-stap
- G-snaar naar hoge E-snaar = twee-drie-stap

Arpeggio Shapes

Van de website weet je, dat er akkoordprogressies in een muziekstuk worden gebruikt, een soort harmonisch/melodische volgorde van akkoorden, bijvoorbeeld de I – IV - V progressie. Als je een arpeggio speelt, dan speel je niet het volledige akkoord in één keer, maar je speelt achter elkaar telkens één noot van het akkoord.

Het notenvoorbeeld hierboven laat zien wat het arpeggio spelen van een A mineur akkoord betekent. In de eerste maat zie je het volledige akkoord, wat in één keer gespeeld wordt. De tweede maat laat zien dat een arpeggio bestaat uit het één voor één aanslaan van de noten van het A mineur akkoord.

GuitarJan.com website tip

Kijk eens bij: **MUZEIKTHEORIE | TOONLADDERS**
MUZEIKTHEORIE | AKKOORDENTHEORIE
MUZEIKTHEORIE | C.A.G.E.D. SYSTEEM & SOLO'S
MUZEIKTHEORIE | HARMONIELEER

Een tweede belangrijke zaak die je moet weten voor Arpeggio Shapes, is dat er zoiets bestaat als “toontrappen” voor een toonladder. Een toontrap verwijst naar een toon uit de toonladder plus het bijbehorende akkoord. Een standaard toonladder heeft 7 tonen dus er zijn 7 toontrappen. Op elke toontrap hoort een zogeheten “laddereigen” akkoord, dat is een akkoord dat bij de desbetreffende toonsoort hoort. De toontrappen worden aangegeven met Romeinse cijfers, waarbij een klein geschreven Romeins cijfer aangeeft dat er een mineur akkoord gespeeld moet worden, en een groot geschreven Romeins cijfer, dat er een majeur akkoord gespeeld wordt. Dat ziet er als volgt uit:

	Toontrappen							
Toonladder	No. 1	No. 2	No. 3	No. 4	No. 5	No. 6	No. 7	No. 8
Majeur	I	ii	iii	IV	V	vi	vii	I
soort akkoord	Majeur	Mineur	Mineur	Majeur	Majeur	Mineur	Mineur	Majeur
Mineur	i	ii	III	iv	v	VI	VII	i
soort akkoord	Mineur	Mineur	Majeur	Mineur	Mineur	Majeur	Majeur	Mineur

Je leert uit de tabel dat een majeur toonladder op de toontrappen **I, IV en V** majeur akkoorden heeft, en dat een mineur toonladder majeure akkoorden op de toontrappen **III, VI en VII** heeft.

Stel dat je muziekstuk in G majeur is geschreven, en dat je de akkoordprogressie **I - vi - iii – V** gebruikt. Voor G majeur betekent dit dan de akkoorden:
G majeur – E mineur – B mineur – D majeur.

Stel dat je muziekstuk in G mineur is geschreven, dan geeft dezelfde akkoordprogressie de akkoorden volgens de toontrappen **i – VI – III - v**:
G mineur – Eb majeur – Bb majeur – D mineur.

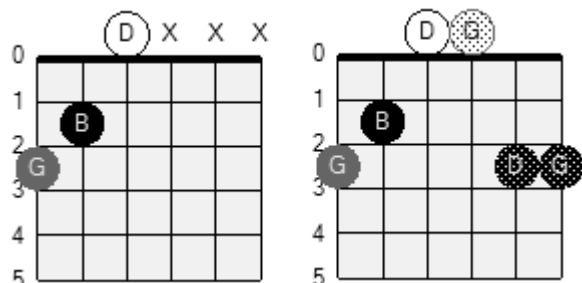
Kijk nog maar eens goed naar het toonladderoverzicht in de tabel op pagina 4.

Standaard zul je met een solo vaak proberen om in je solo dezelfde noten te krijgen die verwant zijn aan het akkoord dat wordt gespeeld. Speelt de slaggitarist een G majeur, dan is het melodisch prettig in het gehoor liggend, als de solo noten uit het G majeur akkoord bevat.

Nog een laatste stukje theorie, voordat we de Arpeggio shapes laten zien.

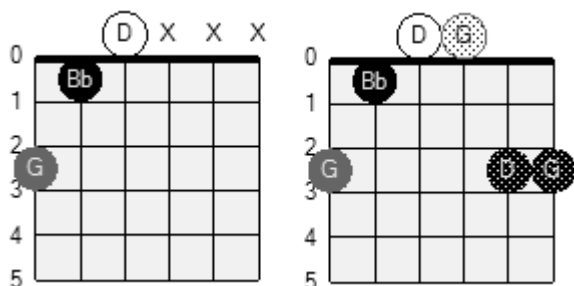
Een majeur akkoord is een drieklank, en bestaat uit de volgende, toonladder-eigen noten:

- Grondtoon (root)
- Grote tert (major third)
- Kwint (fifth)

Een G majeur akkoord bestaat dus uit de noten G, B en D, zie hiernaast. Je bent het akkoord gewend te spelen over alle zes de snaren, zoals je in het tweede diagram ziet, maar in essentie gebruik je dan nog steeds de noten G, B en D.

Een mineur akkoord is ook een drieklank, maar heeft een verminderde tert (derde noot). We noemen de derde toon in dit akkoord een verminderde tert omdat de noot met ene halve stap (= 1 positie) is verlaagd.

Je ziet dat hiernaast. De derde noot, de B, is met een halve stap verlaagd naar B \flat (Bes). De verminderde tert geeft de wat meer melancholieke klank die bij een mineur akkoord hoort.

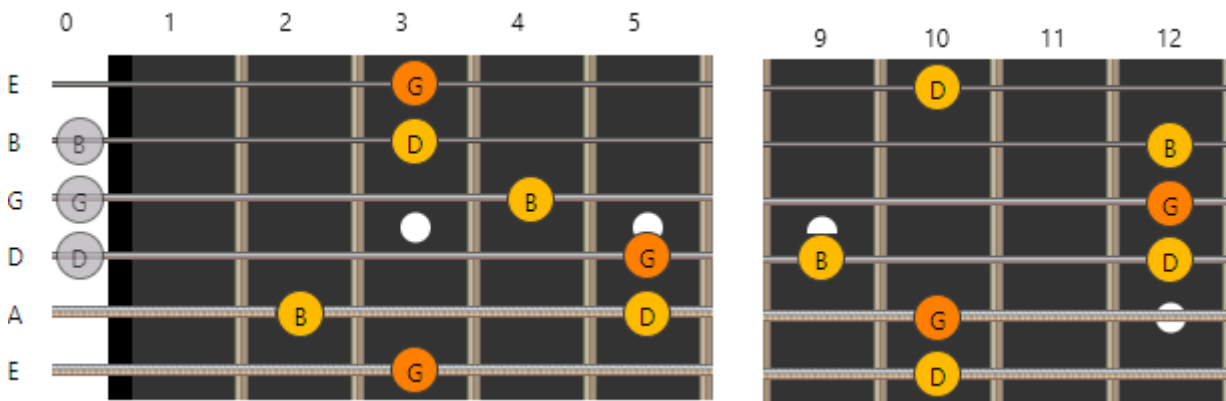
Het mineur akkoord kent dus een:

- Grondtoon (root)
- Verminderde tert (minor third)
- Kwint (fifth)

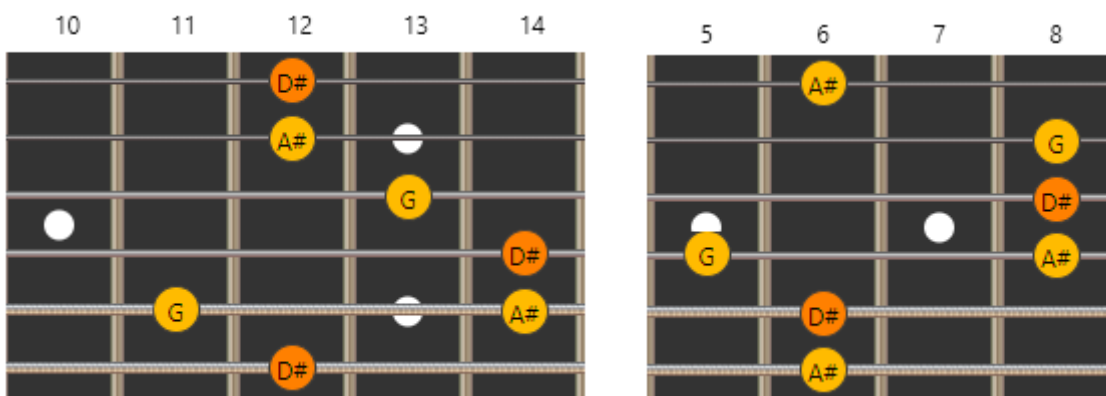
Gewapend met kennis over het verschil tussen majeur en mineur akkoorden, kun je Arpeggio Shapes gaan inzetten om je solo de akkoordprogressie te laten volgen. Er is namelijk een vaste Arpeggio Shape die bij ieder majeur akkoord toegepast kan worden, en hetzelfde geldt voor een mineur akkoord.

Uiteraard hoeft je solo niet alleen maar te bestaan uit de drieklank tonen bij een akkoord, maar de drie noten van de drieklank vormen een prima basis om melodisch in de lijn van het muziekstuk te blijven.

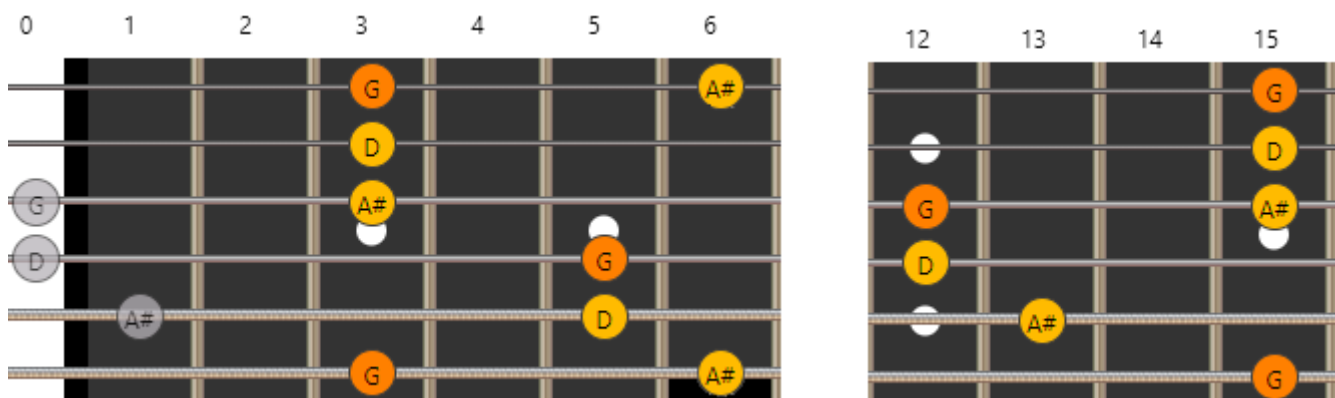
We gaan verder met het voorbeeld van het G majeur akkoord. Er zijn verschillende Arpeggio Shapes denkbaar om bijvoorbeeld een solo bij het akkoord te laten aansluiten. We laten er twee zien.

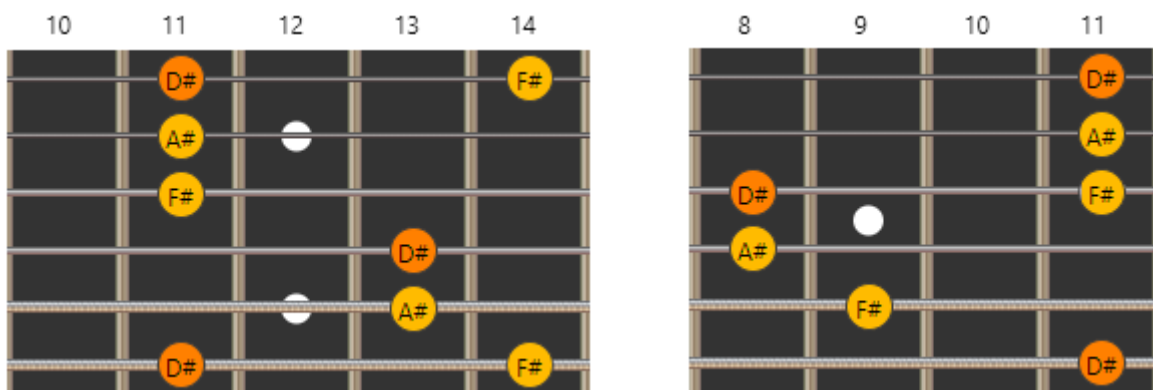
En zoals het een goede Shape betaamt: je kunt deze Shapes met iedere grondtoon gebruiken, onderstaand een voorbeeld met een **D#** majeur akkoord:

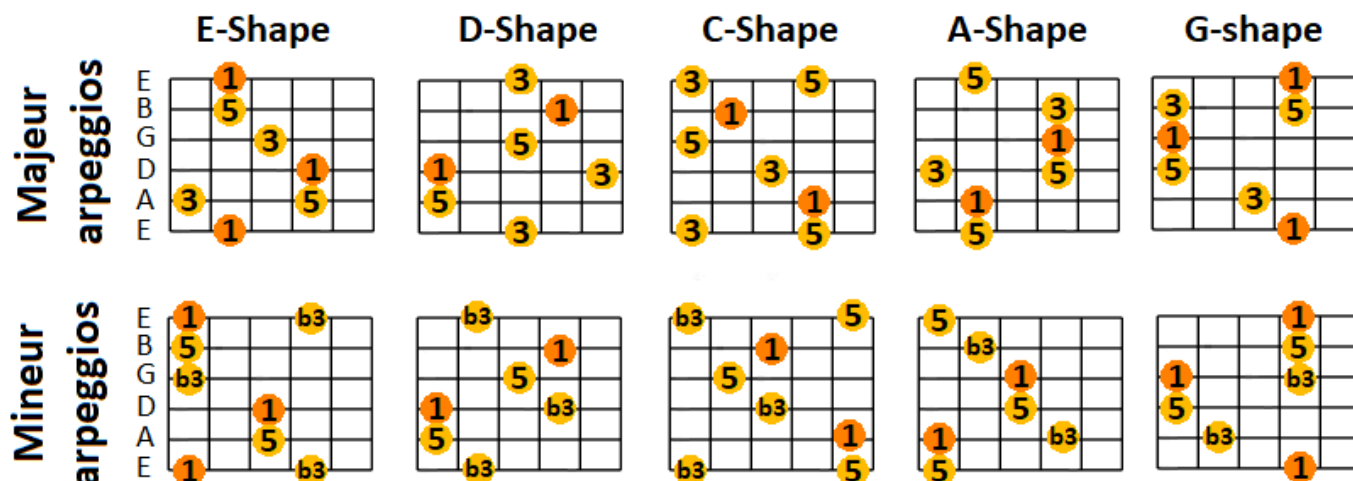
Zoals er een Shape/Shapes bestaan voor arpeggio-spel voor een majeur toonladder, zijn die er uiteraard ook voor mineur toonladders met bijbehorende akkoorden. Onderstaand een voorbeeld van een tweetal Arpeggio Shapes voor de G mineur toonladder.

Een laatste voorbeeld van de 2 Shapes hierboven, maar dan voor de **D#** mineur toonladder met bijbehorende akkoorden:

In totaal zijn er 5 verschillende Arpeggio Shapes per majeur/mineur toonladder, die eenzelfde soort benaming hebben gekregen als de Shapes in het pentatonische C.A.G.E.D. systeem. Onderstaand zie je een schematisch overzicht van de desbetreffende Shapes.

GuitarJan.com E-boeken leestip

Lees E-Boek: **Solo's spelen in het C.A.G.E.D. systeem**
Blues solo's in het C.A.G.E.D. systeem
Pentatonische toonladders en akkoorden
Kerktoonladders

(alle E-boeken te vinden op de website)

Als je naar de volgorde van de Shapes kijkt, zie je dat deze op elkaar aan kunnen sluiten doordat posities op de hals elkaar overlappen, zodat je zonder moeite een begeleidende solo over de hele hals kan spelen.

Het mooiste is natuurlijk om alle Shapes te leren en te kunnen gebruiken, maar met 2 majeur en mineur shapes, kun je al een prachtige arpeggio-akkoord-begeleiding spelen. Zeker als je er creatieve speelelementen als hammer-ons, pull-offs, slides, double stops, tapping, bending en dergelijke aan toevoegt.

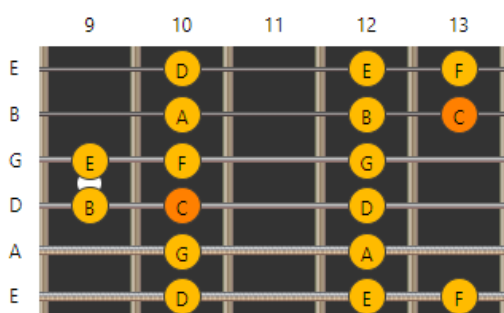
In het begin van dit E-boek hebben we al gezegd dat het goed is, in ieder geval de noten op de lage E-snaar en de A-snaar te kennen. Daardoor heb je alle grondtonen binnen handbereik, en kun je van daar uit, de Shapes gaan toepassen.

Majeur toonladder Shapes

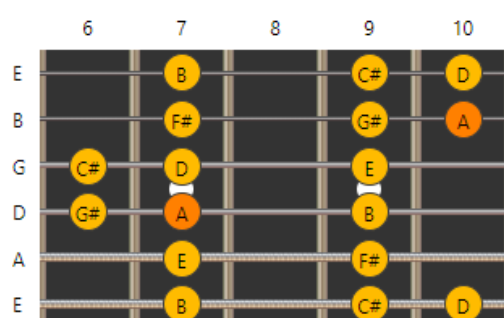
Net zoals voor zoveel toonladders geldt, kun je een majeur toonladder in zogeheten Shapes op je gitaar spelen. Speelt de slaggitaar bijvoorbeeld in A majeur, dan kun je een solo improviseren met behulp van de A majeur toonladder.

De Shapes voor de basis majeur en mineur toonladders lijken bedrieglijk veel op de CAGED shapes bij pentatonische toonladders, maar bevatten meer noten, omdat een pentatonische toonladder nu eenmaal uit 5 in plaats van 7 noten bestaat.

De gemakkelijkste Shape om te leren is de D Shape, omdat de posities van de vingerzettingen voor een aantal snaren identiek zijn.

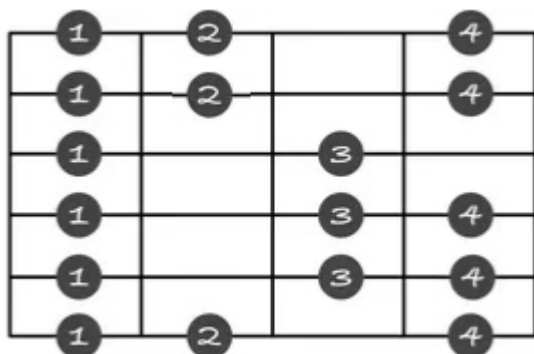
Hiernaast zie je de C majeur toonladder in de zogeheten D Shape. Je ziet dat de posities op de (lage) E, B en (hoge) E snaar gelijk aan elkaar zijn. Zo ook de posities op de D en G Snaar. Gebruik je deze Shape om binnen de toonladder van C een solo te spelen, dan zou je kunnen beginnen op de 4^e snaar, de D snaar, op de 10^e positie.

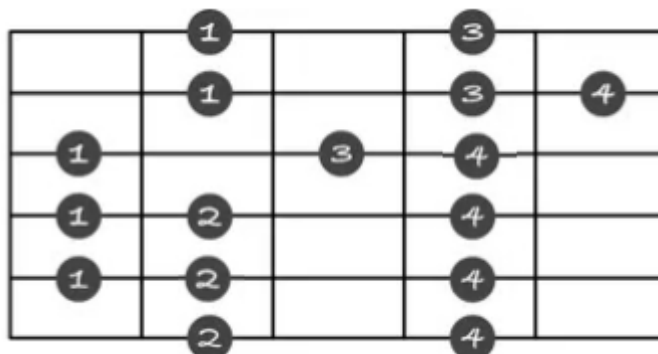
Schuif je nu met deze Shape 3 posities naar links op, dan speel je met dezelfde Shape in de A majeur toonladder, waarbij de A weer terug te vinden is op de D-snaar.

De volgende Shapes worden gebruikt om de majeur toonladder te spelen, waarbij je de grondtoon (root note) zelf kunt bepalen. Tevens vind je de geadviseerde vingerzet-tingen in de afbeeldingen.

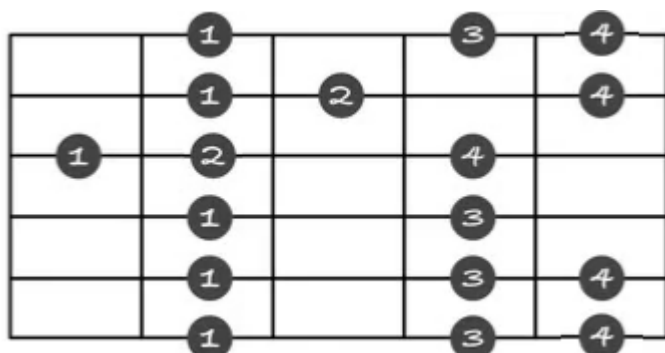
C Shape

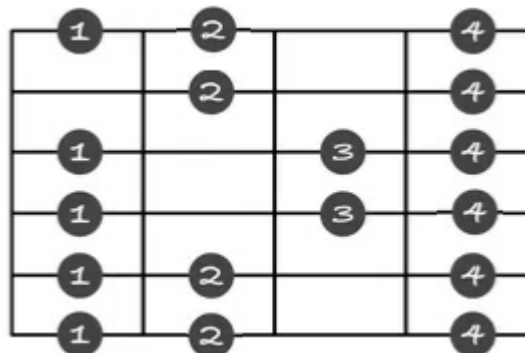
A Shape

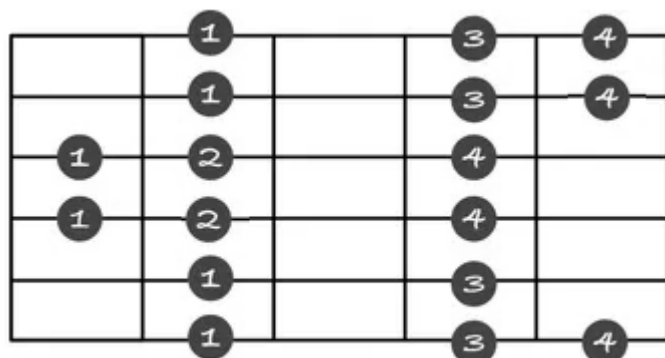
G Shape

E Shape

D Shape

(bron afbeeldingen: <https://jgmusiclessons.com/>)

Voor gitaristen die bekend zijn met het CAGED systeem vanuit de pentatonische toonladder, zullen deze Shapes heel herkenbaar zijn. Je kunt alle vijf de Shapes uit je hoofd leren om de grootst mogelijke flexibiliteit in je toonladderspel te krijgen, maar met één Shape kun je ook alle toonladders spelen. Probeer

het volgende met de D Shape:

Ga naar **GuitarJan.com**, kies op de menubalk voor **PROGRAMMA'S & DOWNLOADS**, gevolgd door **ONLINE APPS, E-BOEKEN, NIEUWSBRIEF**. Je komt terecht bij **ONLINE APPLICATIES**. Klik op het pictogram van de **JAMZ Soul, R&B, Ballads backing tracks**.

Toonsoort	BPM	Tijd	
A (soulful groove)	99	11:02	▶ 0:00 / 11:02 - 🔊 ⋮
A (uplifting ballad)	123	8:49	▶ 0:00 / 8:49 - 🔊 ⋮
Am (chill-atmospheric)	103	7:42	▶ 0:00 / 7:42 - 🔊 ⋮
Am (funky groove)	80	7:11	▶ 0:00 / 7:11 - 🔊 ⋮
Am (smooth soul funk)	99	6:00	▶ 0:00 / 6:00 - 🔊 ⋮

Rechts bovenaan vind je de backing track “A (soulful groove)”, met een BPM (Beats Per Minute) van 99. Je weet dat de 5^e positie op de (lage) E snaar de A is.

Start de backing track en begin met de D Shape, vanaf de 5^e positie op de lage E snaar, de toonladder te spelen. Je hoort direct hoe goed deze D Shape, gespeeld in een A toonladder, klinkt bij deze backing track. Probeer eens een solo over deze toonladder te improviseren, terwijl de backing track loopt. Je zult horen dat dit geweldig klinkt.

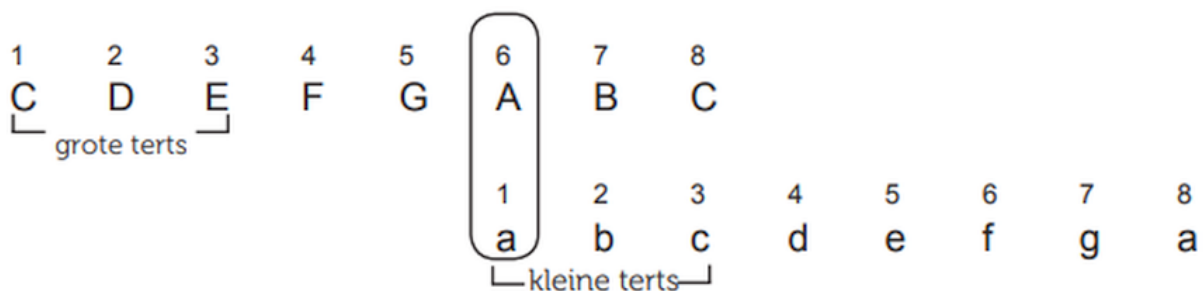
Je kunt de D Shape nog met een andere toonladder uitproberen, bijvoorbeeld door een backing track in G majeur te starten. Je begint dan met de G op de 3^e positie van de lage E snaar.

Natuurlijke mineur toonladder Shapes

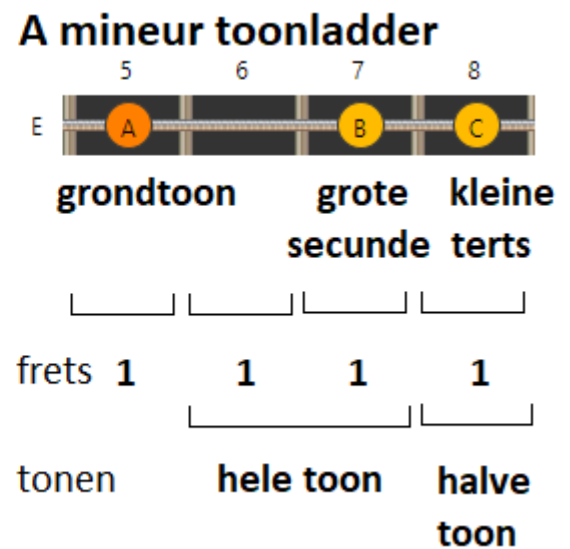
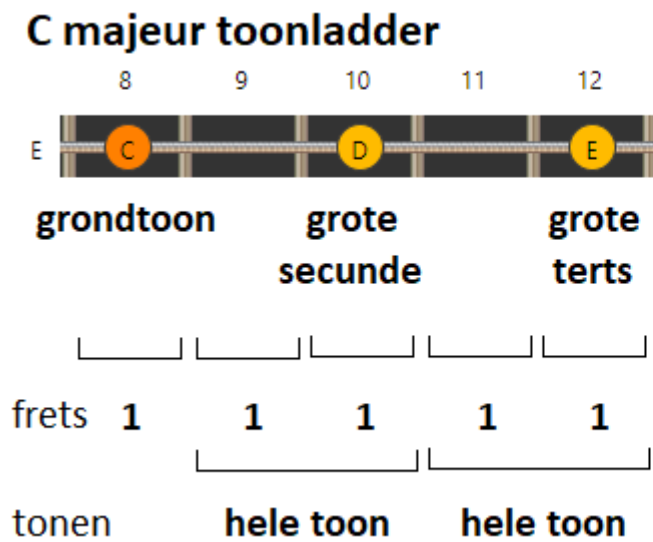
Mineur toonladders zijn wat complexer. Dat komt ten eerste omdat er meerdere vormen van mineur toonladders bestaan. We kennen de:

- Natuurlijke mineur toonladders (dezelfde tonen als de parallelle majeur toonladder)
- Harmonische mineur toonladders (de 7^e toon wordt verhoogd)
- Melodische mineur toonladders (de 6^e en 7^e toon worden verhoogd)

De natuurlijke mineur toonladders (ook wel oorspronkelijke mineur toonladders genoemd) wordt afgeleid uit de parallelle majeur toonladder. Je kunt hiervoor de website GuitarJan.com raadplegen. Het komt erop neer dat de 6^e toon uit de majeur toonladder, de bijbehorende (parallelle) mineur toonladder geeft.

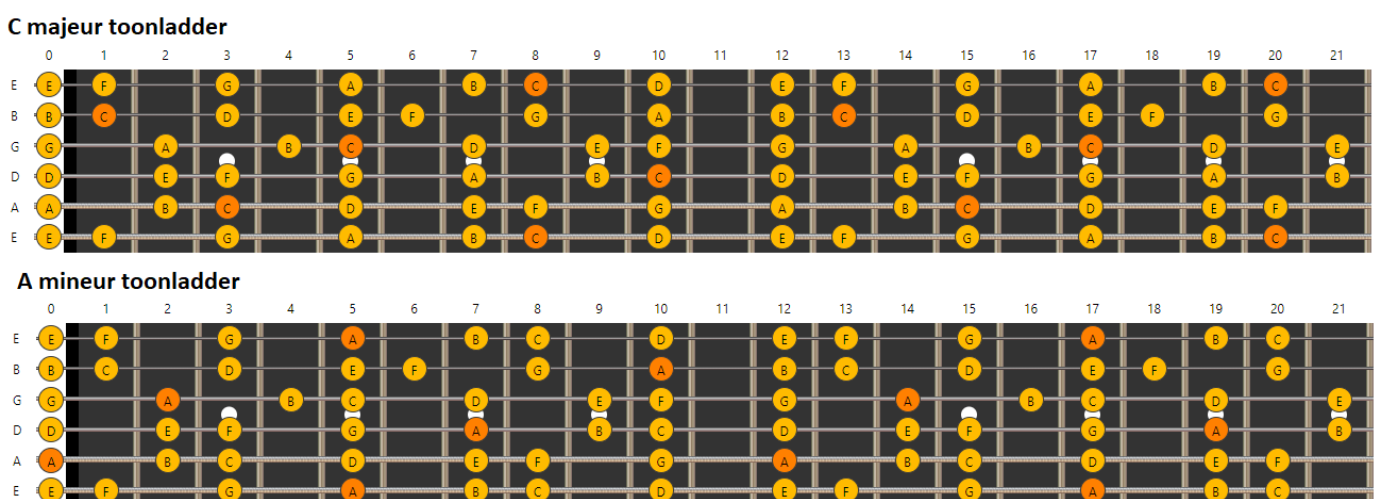

Je ziet in de afbeelding op de vorige pagina dat de 6e toon van de C majeur toonladder de A is. De parallelle mineur toonladder van C majeur is dus A mineur. Een mineur toonladder wordt vaak de kleine-terts toonladder genoemd. De terts is het interval tussen de 1e en 3e noot van de toonladder.

Hierboven zie je aan de linkerkant de C majeur toonladder, en aan de rechterkant de parallelle A mineur toonladder. Je ziet bij de majeur toonladder dat het verschil tussen de grondtoon, secunde en terts telkens 2 fretposities (= één toon) bedraagt. Omdat het verschil tussen de (grote) secunde en de terts één hele toon is, spreken we hier van een grote terts.

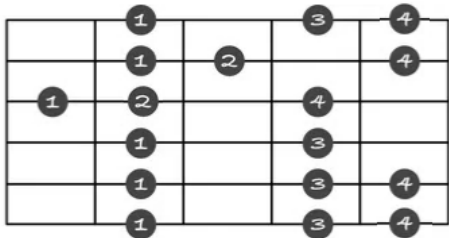
Bij de A mineur toonladder zie je, dat het verschil tussen de (grote) secunde en de terts 1 fretpositie is, wat gelijk is aan een ½ toon. Daarom heet die terts een kleine terts.

Het tweede verschil met de majeur toonladder bestaat eruit, dat de mineur toonladder op een andere grondtoon, dus ook op een andere fretpositie op de

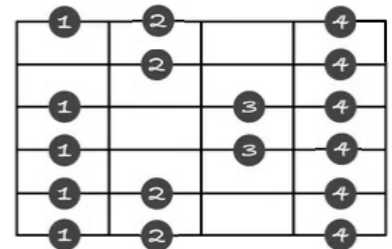
hals begint. Kijk maar eens naar de afbeelding op de vorige pagina. De eerste C die je tegenkomt is op de 8ste positie van de (lage) E snaar, en de eerste A op de 5de positie van de (lage) E snaar.

En dan komt nu het leuke leermoment: je kunt exact dezelfde Shapes voor de natuurlijke mineur toonladder gebruiken, als die je voor de majeure toonladder hebt gebruikt.

Als je de a mineur toonladder vanaf de 5de positie op de (lage) E snaar gaat spelen, dan is de Shape die je gebruikt, de G Shape, zoals je die bij de majeure toonladder hebt geleerd. Zie de afbeelding aan de linkerkant.

Zou je de A mineur toonladder spelen vanaf de 7de positie van de D snaar, dan kun je de E Shape gebruiken, zoals je die hiernaast ziet. Je kunt dus stellen door de eenvoudigste Shape, de D Shape te leren, je in staat bent iedere majeure en natuurlijke mineur toonladder op je gitaar kunt spelen.

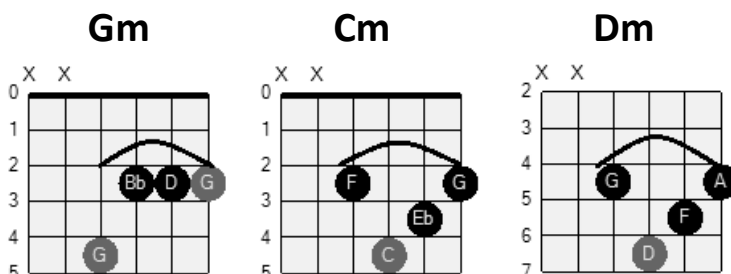
Wat wel belangrijk is, dat je je start- en eindpunt van een solo juist kiest. Het mooiste klinkt het, als je op de grondtoon (root note) start en uitkomt. Om telkens op een grondtoon te landen, kun je de twee-twee-stap en de twee-drie-stap gebruiken, die we hiervoor geleerd hebben.

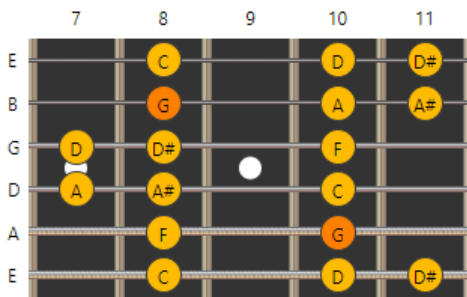
Een voorbeeld in een G mineur toonladder om het bovenstaande verhaal te verduidelijken:

De toonladder van G mineur is als volgt (zie pagina 4):

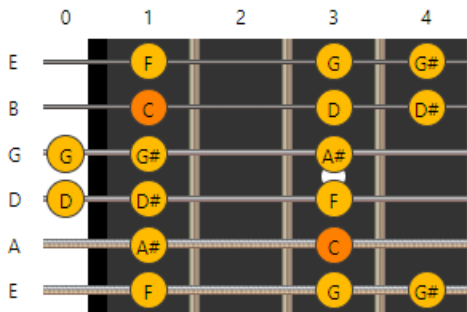
G A B \flat C D E \flat F G

Als de slaggitaar een i - iv - v progressie speelt, dan speelt de slaggitaar de akkoorden

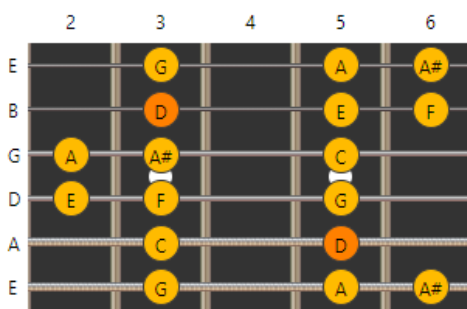

De D Shape die een G (de grondnoot) op de 5^e snaar heeft (de A snaar), ziet er uit als hiernaast. Als je dus de Solo wilt starten en eindigen, is het 't mooiste, dit te doen op de grondnoot.

Gaat de slaggitaar naar het C mineur akkoord, dan kun je de hele D Shape opschuiven naar het begin van de hals, zoals je hiernaast. Begin dan op de grondtoon C (A snaar, 3^e positie).

Uiteindelijk gaat de slaggitaar naar het D mineur akkoord, en kun je de D Shape spelen vanaf de grondnoot D, die op de 5^e positie van de A snaar zit.

Probeer dit maar eens uit. Speel de akkoordprogressie i – iv - v, sla deze op in je looper, en speel maar eens creatief met deze Shapes.

We geven je nog even alle noten die op de A snaar voorkomen. Als je zelf een andere progressie wilt maken dan die we zojuist hebben gegeven, dan weet je nu in ieder geval op welke positie de noot te vinden is. Vanaf die noot kun je dan de D Shape gaan spelen.

Harmonische mineur toonladder Shapes

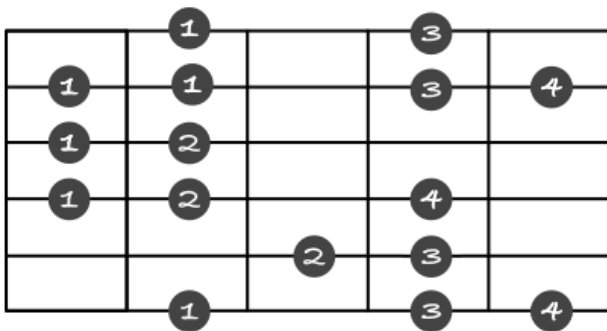
De harmonische en melodische mineur toonladder hebben andere Shapes. We bekijken hierna de harmonische mineur toonladder qua Shapes. De melodische mineur toonladder behandelen we niet, vanwege de wat grotere complexiteit ervan.

Je hebt zojuist geleerd dat je dezelfde Shapes kunt gebruiken voor de majeur en de natuurlijke mineur toonladder. Je moet alleen goed opletten waar je

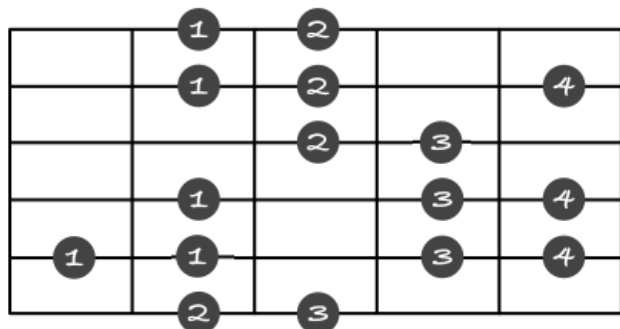
begint. En wellicht wordt het na een tijdje erg saai om iedere keer dezelfde Shape of Shapes te spelen.

Je zou ervoor kunnen kiezen om bij een song in een mineur toonzetting, de harmonische mineur toonladder te gebruiken. De harmonische mineur toonladder is een unieke en dynamische toonladder, die heel vaak binnen improvisatiestukken (lees: solo's) wordt gebruikt. Evenals de majeur en natuurlijke mineur toonladder, zijn ook hier weer vijf Shapes die je kunt gebruiken.

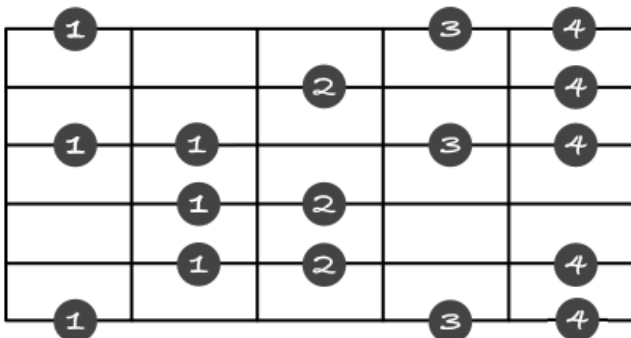
C Shape

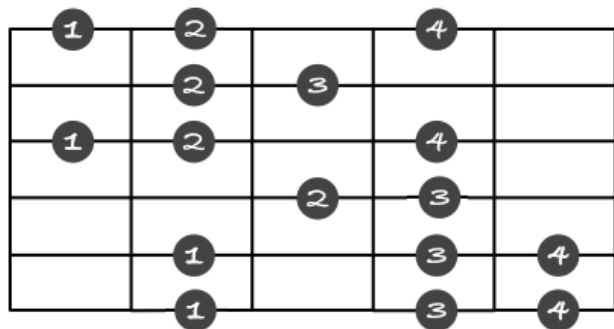
A Shape

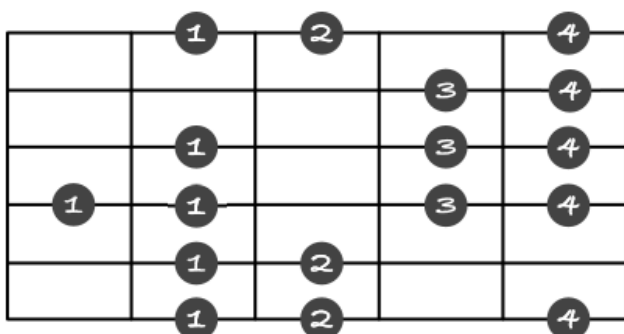
G Shape

E Shape

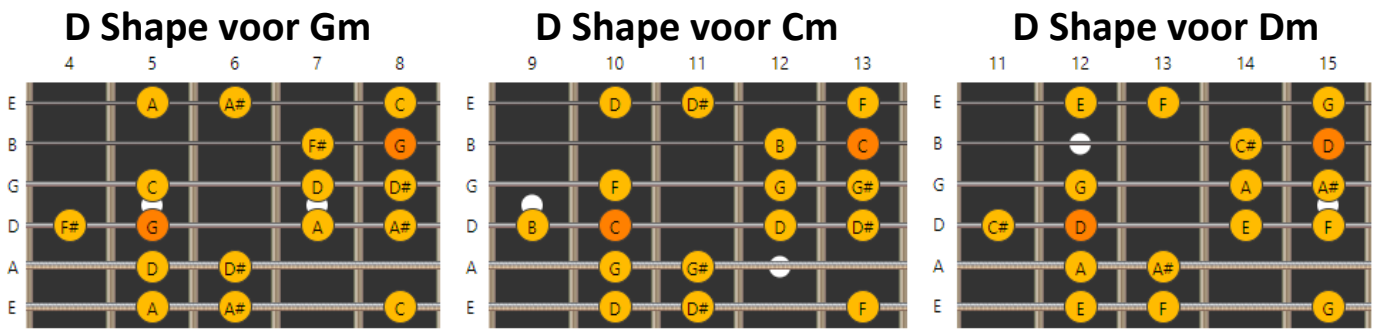

D Shape

We zullen in het verdere verloop van de uitleg van de harmonische mineur toonladder weer uitgaan van de D Shape. Je kunt natuurlijk voor jezelf kiezen welke Shape je het gemakkelijkst vindt om te leren.

Als we uitgaan van een G mineur muziekstuk met de zojuist gebruikte akkoordprogressie i – iv – v (de akkoorden Gm – Cm – Dm), dan ziet de D Shape er telkens als volgt uit:

We geven het toe. Er ziet er allemaal wat complex uit, maar het is toch vooral een kwestie van oefenen. En voor dat oefenen is het handig dat je Shape voor Shape gaat leren.

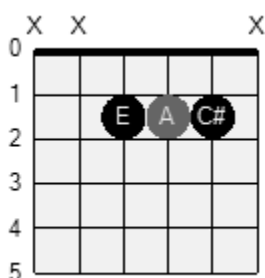
Verschuifbare akkoorden Shapes

Verschuifbare akkoorden Shapes zijn simpelweg akkoordvormen die op elke gitaarhals-positie geplaatst kunnen worden, waarbij de linkerhand-vingerformatie hetzelfde blijft. Dit is in tegenstelling tot open akkoorden, die slechts in één positie gespeeld kunnen worden. Dus zodra je de vingerzetting voor een verschuifbaar akkoord hebt geleerd, kun je het op de juiste fretpositie plaatsen voor de toonsoort waarin je speelt.

Stel dat je de Shape voor een A9 akkoord kent, dan betekent dit automatisch dat je weet hoe je een A#9 (of Bb9) klinkt, een B9, een C9, enz. Dat komt omdat je de bewuste akkoordvorm alleen maar omhoog of omlaag hoeft te schuiven over de gitaarhals. Deze techniek is ontleend aan klassieke gitarmuziek, waarin verschuifbare akkoorden vaak voorkomen, en fingerpicking style akoestisch gitaarspel.

Let op! We hebben het hier niet over barré akkoorden, die worden hierna behandeld.

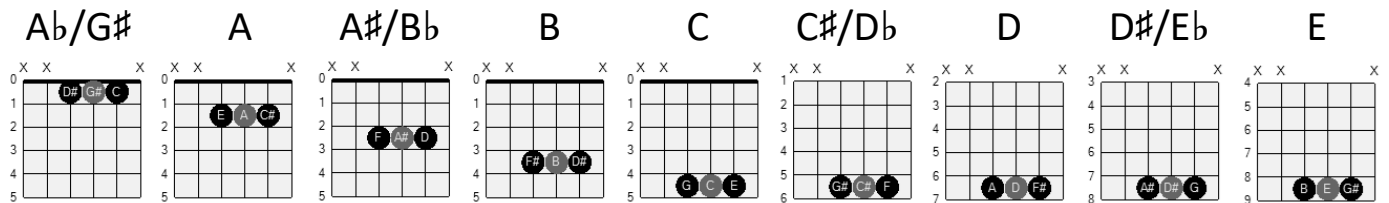
Majeur Shapes

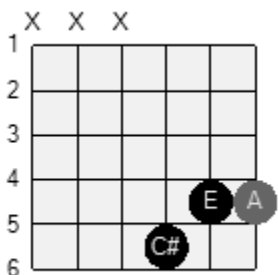
Nemen we als voorbeeld het A majeur akkoord, dat uit drie verschillende noten bestaat, een grondtoon, terts en kwint. Bij een A majeur akkoord betekent dat, dat je de noten A, C# en E hebt. Je ziet hiernaast dat het A akkoord op de tweede positie van de hals wordt gespeeld. Er worden

slechts drie snaren gebruikt, en niet alle 6 de snaren, zoals je gewend bent om op de standaard manier een A akkoord aan te slaan.

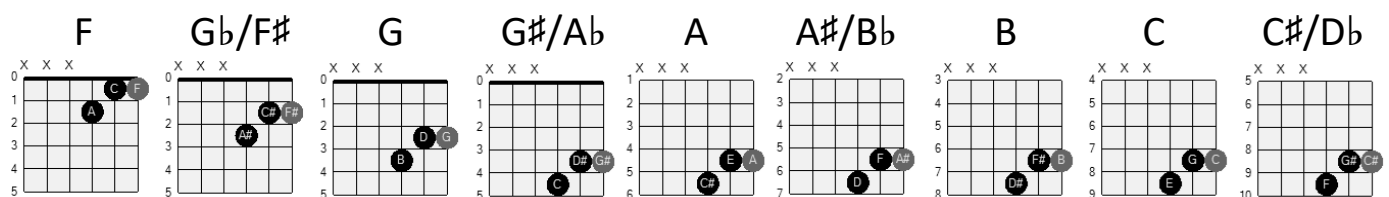
Je weet uit de muziektheorie dat iedere fret een halve toon is, en die kennis kun je gebruiken om het A akkoord als een verschuifbaar akkoord op de gitaarhals te plaatsen. Daar het verschuiven omlaag wordt het A akkoord telkens een halve toon minder, door het verschuiven omhoog wordt het akkoord telkens een halve toon hoger. Onderstaand zie je het A akkoord over de posities 1 tot en met 9 opschuiven.

Als je dit akkoord aanslaat, moet je natuurlijk wel de (lage) E snaar en de A snaar, plus de (hoge) E snaar, overslaan. De 6de en 5de snaar overslaan tijdens het aanslaan gaat nog gemakkelijk, de 1ste snaar is een wat lastiger. Om te voorkomen zul je die moeten dempen, bijvoorbeeld door je pink er losjes op te leggen (je creëert dan een zogeheten Death Note = dode noot), of je houdt je ringvinger iets schuin tegen de 1ste snaar aan, zodat je op die manier deze snaar dempt. Dempen is een veelgebruikte techniek van gitaristen, maar vereist enige oefening.

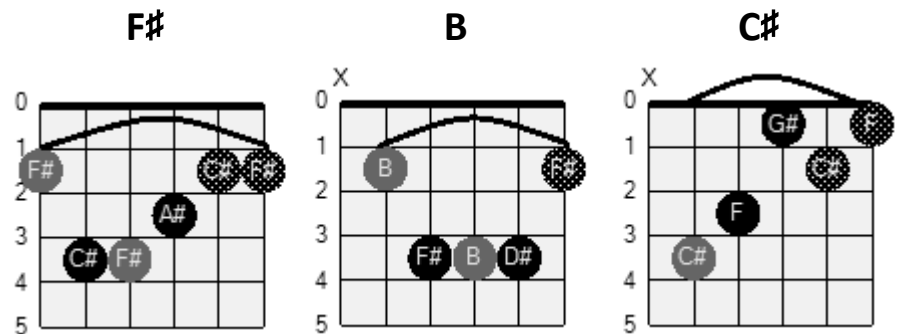

Het is gemakkelijker om een Shape voor het A akkoord te zoeken waarbij de drie hoogste snaren worden gebruikt. Dan geldt echter nog steeds dat de 6de, 5de en 4de snaar niet aangeslagen mogen worden. Hiernaast zie je wat men in de muziektheorie een omkering noemt, de drie noten A, C# en E staan nu in een andere volgorde, maar het is nog steeds een A akkoord, alleen nu verschoven naar de 5de en 6de positie.

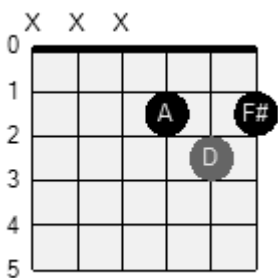
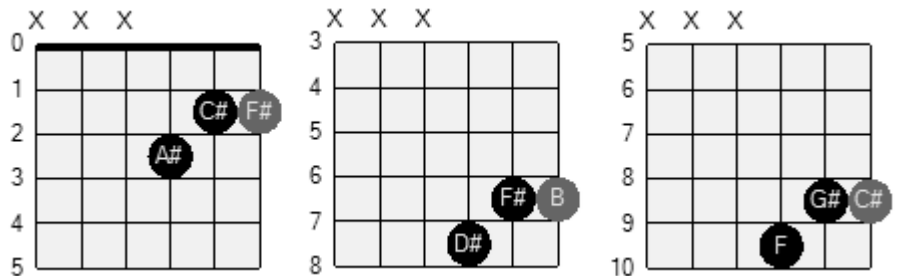

Het voordeel van deze Shapes is wel duidelijk. Stel dat je muziekstuk in F# hebt, en je gebruikt een akkoordprogressie I – IV – V, dus de akkoorden F#, B en C#.

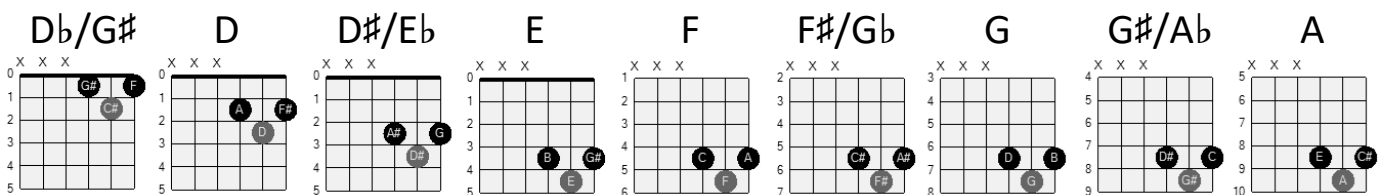
De open akkoorden zijn:

Akkoorden met de A Shape:

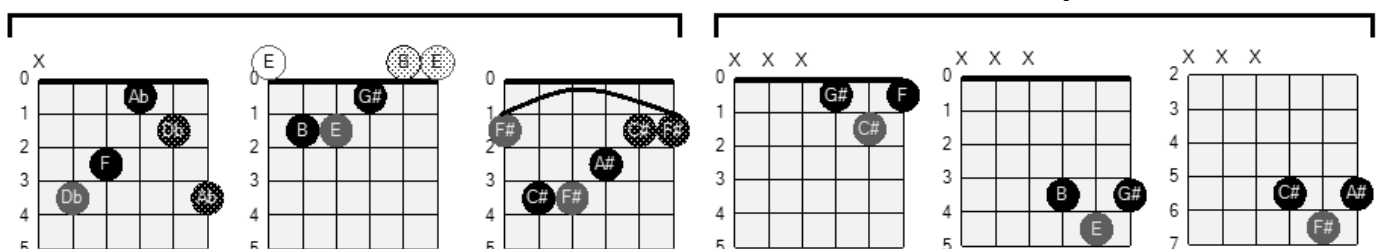
Je kunt met de drietonen (triaden) van ieder akkoord dat je kent, een heel grote hoeveelheid “nieuwe” akkoorden bedenken. Als voorbeeld de D Shape, die de tonen D, F# en A bevat. Je kent dit als het open D akkoord, waarbij je meestal ook de open snaar D (de 4de snaar), meespeelt. Als je de D shape over de eerste negen posities speelt:

Een akkoordprogressie D_b – E – G_b in de D_b toonladder (klinkt een beetje Supertramp-achtig), in een vergelijking met de basis open akkoorden, en met de D shape:

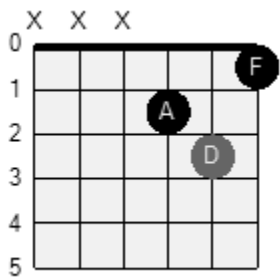
Standaard

D Shape

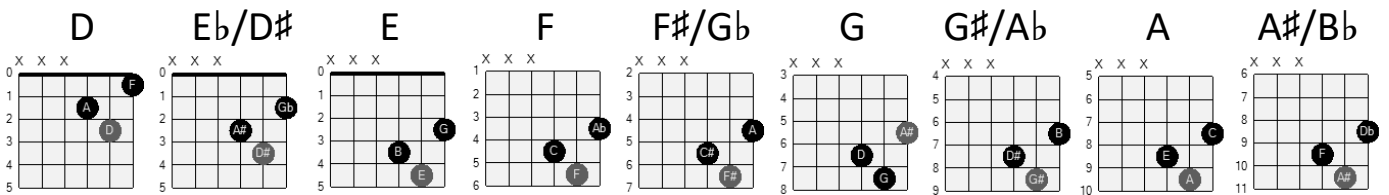

Met bovengenoemde A en D Shapes kun je ieder gewenst akkoord, in welke toonladder dan ook, spelen.

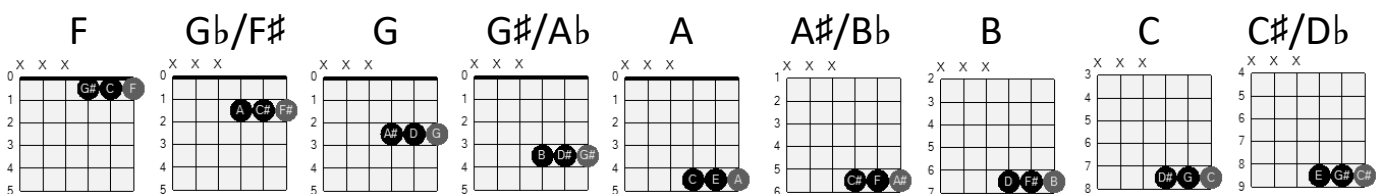
Mineur Shapes

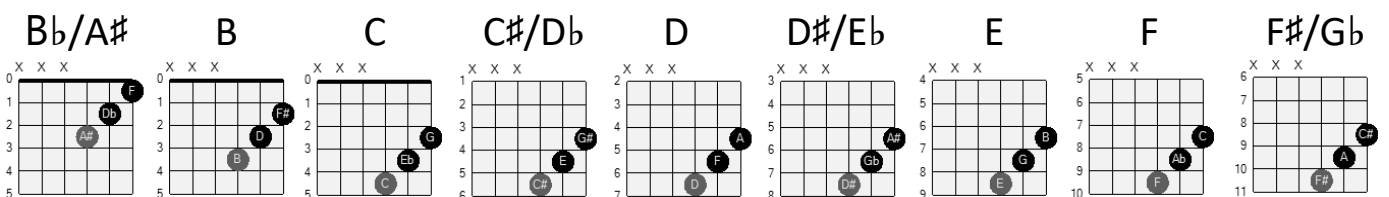
Hetzelfde dat we net met majeur akkoorden gedaan hebben, kun je doen met mineur open akkoorden, zoals hiernaast de D mineur, die bestaat uit de tonen D, F en A (grondtoon, tert, kwint). Ook dit akkoord kun je opschuiven over de hals waardoor je de akkoordenreeks D mineur tot en met A# mineur tot je beschikking hebt.

Met een G mineur Shape kun je de akkoorden F mineur tot en met C# mineur (9de positie) creëren.

Met een B mineur Shape kun je de akkoorden A# mineur tot en met F# mineur (9de positie) creëren.

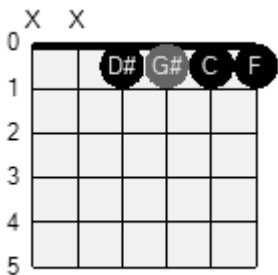
En uiteraard kun je met alle Shapes tot aan de 24ste fret van je gitaar gaan.

De overige Shapes

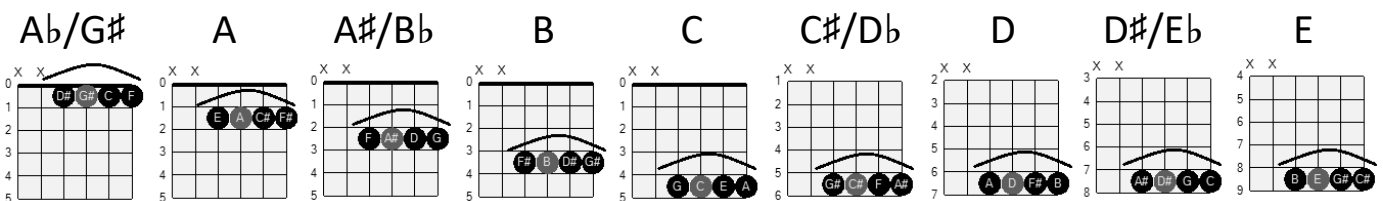
Er zijn niet alleen Shapes voor verschuifbare majeur en mineur akkoorden, maar ook voor vele andere akkoordvormen.

Daarbij kom je wel terecht in de wereld van de vierklanken, en zelfs meer. De vingerzetting van je linkerhand wordt dan wat gecompliceerder dan bij de triades (drieklanken).

Sext akkoorden

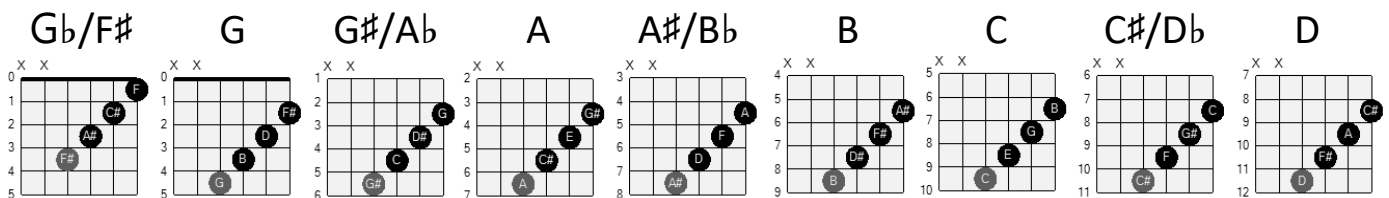

De Shape hiernaast (voor een G#6 akkoord), kun je weer gebruiken om over de posities 1 tot en met 9 de akkoorden G#6 tot en met E6 te spelen. Dit is weliswaar een akkoord voor vier vingers, maar je kunt met de wijsvinger alle vier de snaren die nodig zijn voor het akkoord, in één keer pakken. We noemen dat een barré greep.

Majeur7 akkoorden

Met als uitgangspunt een F#maj7 akkoord, kun je weer alle majeure 7 akkoorden creëren.

Enkele andere Shapes

9 akkoord	Akkoorden over 12 posities					
		G#9/Ab9	A9	A#9/Bb9	B9	C9
	D9	D#9/Eb9	E9	F9	F#9/Gb9	G9

11 akkoord 	Akkoorden over 12 posities					
	F11	F#11/Gb11	G11	G#11/Ab11	A11	A#11/Bb11
	B11	C11	C#11/Db11	D11	D#11/Eb11	E11

mineur 11 akkoord 	Akkoorden over 12 posities					
	Fm11	F#m11/Gbm11	Gm11	G#m11/Abm11	Am11	A#m11/Bbm11
	Bm11	Cm11	C#m11/Dbm11	Dm11	D#m11/Ebm11	Em11

13 akkoord 	Akkoorden over 12 posities					
	D13	D#13/Eb13	E13	F13	F#13/Gb13	G13
	G#13/Ab13	A13	A#13/Bb13	B13	C#13/Db13	

mineur 13 akkoord 	Akkoorden over 12 posities					
	Fm13	F#m13/Gbm13	Gm13	G#m13/Abm13	Am13	A#m13/Bbm13
	Bm13	Cm13	C#m13/Dbm13	Dm13	D#m13/Ebm13	Em13

Voor de lezers die bekend zijn met het principe van barré akkoorden, zie je dat alle wat meer “exotische” akkoorden (9 akkoorden, 13 akkoorden etc.) vaak vijf- of zesvingerig zijn, en dus in een barré greep gespeeld moeten worden. Dat leggen we in het volgende hoofdstuk uit.

Verschuifbare barré Shapes

GuitarJan.com Website tip

MUZIKTHEORIE | AKKOORDEN THEORIE

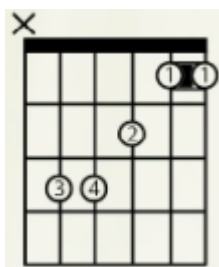
MUZIKTHEORIE | AKKOORDEN DIAGRAMMEN

E-boeken tip

Barré Akkoorden in Reggae muziek (studieboek)

(alle E-boeken te vinden op de website)

Als je bovenstaande website onderdelen hebt bestudeerd, dan kunnen in dit E-boek volstaan met een beknopte uitleg van barré akkoorden (Engels: bar chord of barre chord).

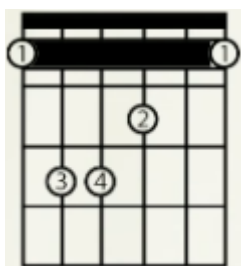

Open akkoorden

De meeste gitaristen zullen beginnen met het leren van akkoorden in een "open" positie. Open positie akkoorden zijn akkoorden die open snaren

bevatten (snaren die niet zijn ingedrukt maar wel worden gespeeld), en worden meestal gespeeld in de top drie of vier frets volgens het voorbeeld van open F-akkoord aan de linkerkant.

Open akkoorden zijn een belangrijke eerste stap. De verschillende gitaargrepen helpen bij de ontwikkeling van de vingerkracht, wat weer hard nodig is als je Barré akkoorden wilt gaan spelen. Veel van de akkoordvormen worden aangepast om barré akkoorden op de hals te zetten, waarbij met name de open A- en E-akkoordvormen daarvoor worden gebruikt.

Barré akkoorden

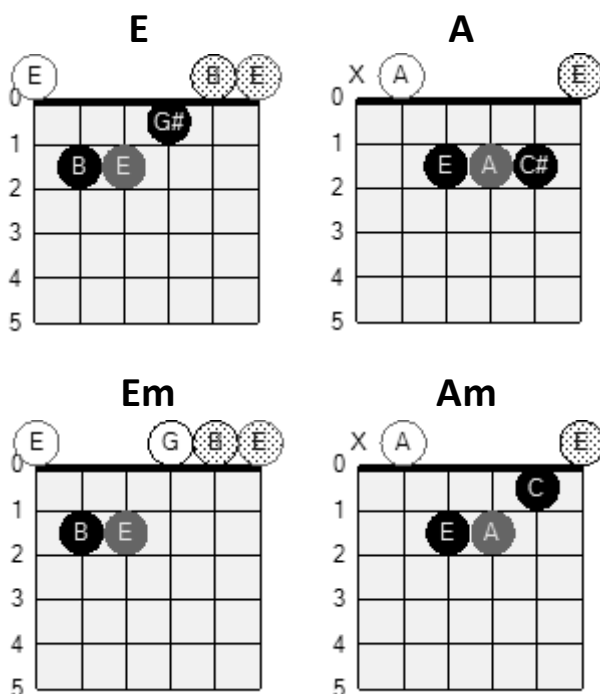
Barré akkoorden (ook bekend als gesloten positie akkoorden) bevatten geen open snaren en vereisen over het algemeen als het ware het beginpunt

van de gitaarhals wordt verplaatst naar een fret verder op de hals. De wijsvinger wordt dan gebruikt om de snaren op die nieuwe positie ingedrukt te houden.

Barré akkoorden zijn over het algemeen een stuk moeilijker te “grijpen” voor beginners, vooral op de akoestische gitaar (die een bredere hals heeft dan de standaard elektrische gitaar), en vereisen daarom een stevige vingerkracht en speelbehendigheid.

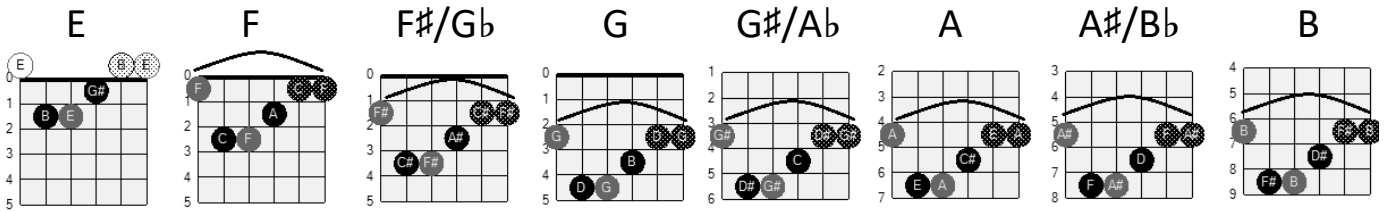
Een aantal van de akkoorden die we in het vorige hoofdstuk behandeld hebben, zoals het Sext akkoord, het 9 akkoord en het 11 akkoord, zijn al vormen van barré akkoorden. Om deze akkoorden te kunnen spelen moet je immers je wijsvinger gebruiken om meerdere snaren tegelijkertijd in te drukken.

In de oorspronkelijke barré akkoordentheorie wordt uitgegaan van 2 standaard Shapes, de E Shape en de A Shape. Beide Shapes zijn ontleend aan de open akkoorden, die je ongetwijfeld kent:

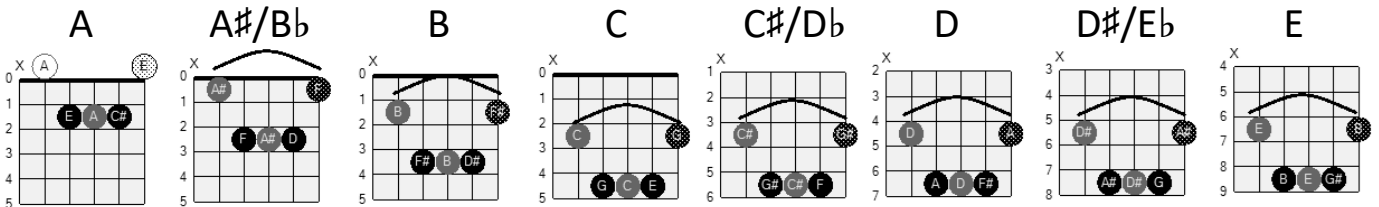

Met behulp van deze akkoorden kun je alle majeur en mineur akkoorden in barré-vorm maken. We geven een voorbeeld met het open E-akkoord, waarbij de grondtoon van het akkoord gevormd wordt door de laagste snaar, in dit geval de open (lage) E snaar. Schuif je het E akkoord nu een positie op, dan moet je met je wijsvinger de snaren op de eerste fret indrukken, en de rest van het akkoord opschuiven. De E wordt nu een barré F, en die ken je waarschijnlijk ook al.

De grondtoon E is de grondtoon F geworden, omdat je het akkoord één fret opgeschoven hebt (zie “noten op de gitaarhals” op pagina 2).

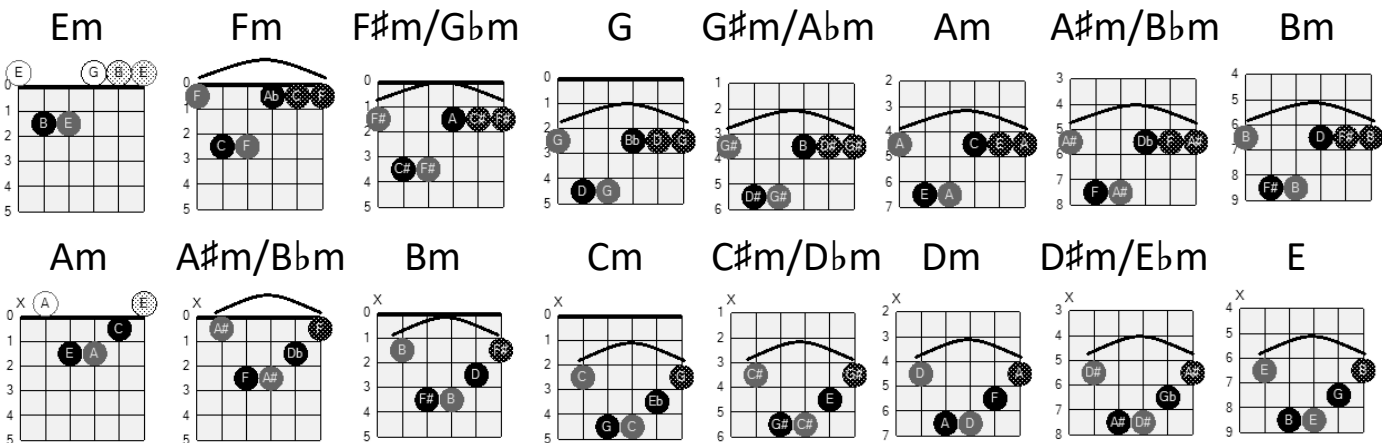

Zou je nu de open A gaan opschuiven, dan krijg je de volgende barré akkoorden:

En je ziet dat je alle majeur akkoorden met de E en de A Shape kunt maken.

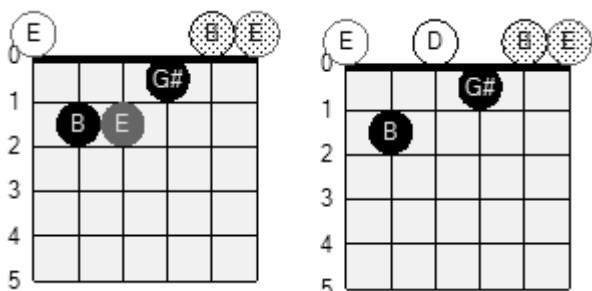
Hetzelfde geldt voor de E mineur Shape en de A mineur Shape, kijk maar:

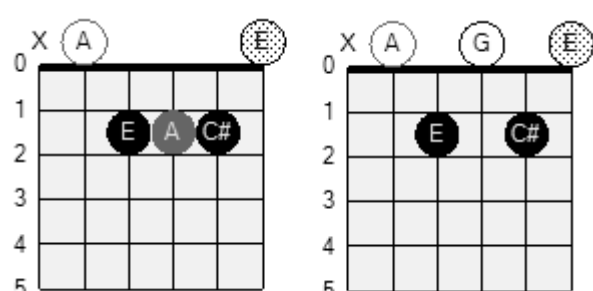
Daarmee zijn alle mogelijke mineur akkoorden in barré vorm afgedekt.

Als je van deze Shapes septiem (of mineur septiem) barré akkoorden wilt maken, vervang je enkele noten, als volgt:

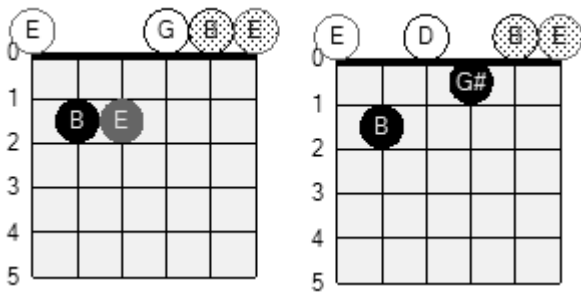
Van een E naar een E7

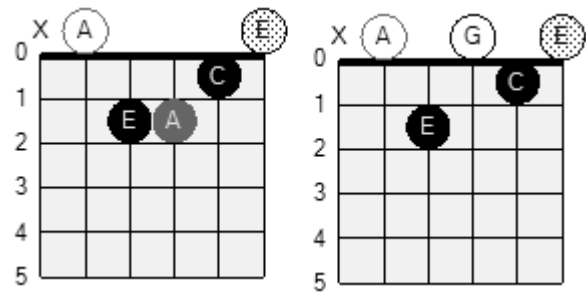
Van een A naar een A7

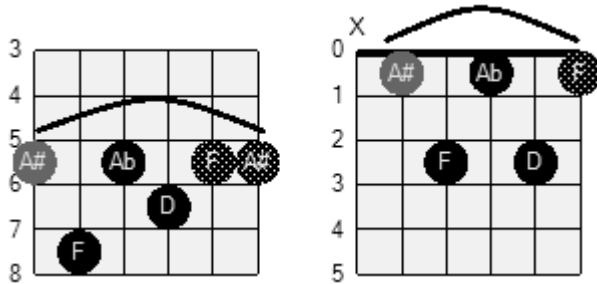
Van een Em naar een Em7

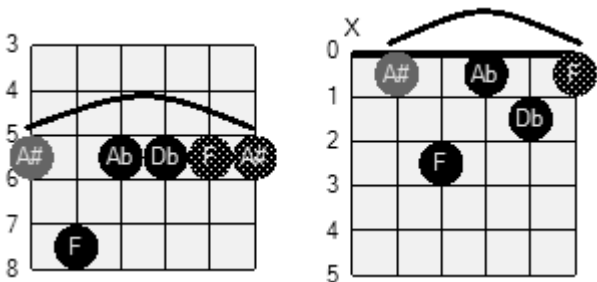
Van een Am naar een Am7

Op deze manier wordt een barré A[#] akkoord volgens de E Shape en de A Shape als volgt:

En een barré Am[#] akkoord volgens de Em Shape en de Am Shape ziet er dan als volgt uit:

Als je korte, hele dikke of wat stijve vingers hebt, is het best een lastig karwei de barré akkoorden te zetten, naarmate je verder op de gitaarhals komt. Dit E-boek heet het "Cheats Sheet" boek, en dat betekent dat we er wat op gevonden hebben om barré akkoorden nog eenvoudiger te plaatsen. Je krijgt dan een soort "pseudo"- of "substitutie" akkoorden. Dat zijn akkoorden die een afwijkende vingerzetting hebben, maar (nagenoeg) hetzelfde klinken als het oorspronkelijke akkoord. In de volgende akkoorddiagrammen hebben we er naar gestreefd alle barré akkoorden te kunnen plaatsen tot en met de zevende positie op de hals.

Daarbij hebben we Shapes gezocht die zoveel mogelijk voor meerdere akkoorden gebruikt kunt worden, bijvoorbeeld de A Shape die we nemen, is gebaseerd op een Aadd4 barré akkoord, maar kan ook worden gebruikt om een Amaj of een A6 akkoord te zetten. In feite is één Shape dus 4 akkoorden!

Door onderstaande Shapes te verschuiven over de hals, kun je een andere toonsoort kiezen om in te spelen.

MAJEUR SHAPES

A A6 Amaj Aadd4		Asus4	A7 A9 A11		Amaj7 Amaj11	A9 A11	
B B6 Bmaj Badd4		Bsus4	B6/9		Bmaj7 Bmaj11	B9 B9sus4	
C Cadd4 Cmaj		Csus4add2	C6 C6/9		C7 C11	Cmaj7 Cmaj11	C9 C9sus4
D D6/9 Dadd4 Dmaj		Dsus4	D6 D6/9 D6no5		D7 D11	Dmaj7 Dmaj11	D9

E E6/9
Eadd4 Emaj

Esus4

E6

E7 E11

Emaj7 Emaj11

E9 E9sus4

F Fmaj Fadd4

Fsus4

F6 F6sus2

F7 F11

Fmaj7 Fmaj11

F9 F11

G Gmaj Gadd4 G6

Gsus4

G6/9

G7 G11

Gmaj7 Gmaj11

G9 G9no5

MINEUR SHAPES

Am Ammaj Amadd4

Amsus4

Am6/9 Amadd2add4 Am7

Ammaj7 Ammaj11 Am11no5

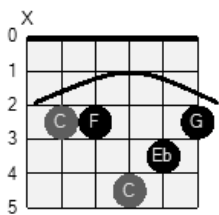
Bm Bmsus4 Bmadd4 Bm6

Bmmaj Bmadd2

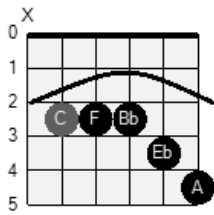
Bm7 Bm11 Bm7no5 Bm11no5

Bmmaj7 Bmmaj11 Bm13

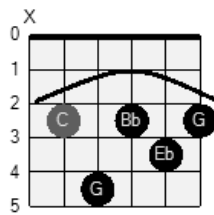
Cm Cmsus4
Cmadd4 Cm6
Cmmaj

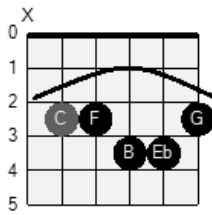
Cm6
Cm13
Cm11no5

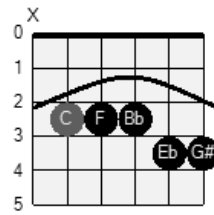
Cm7
Cmadd2

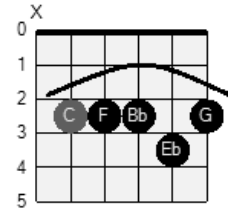
Cmmaj7
Cmmaj11

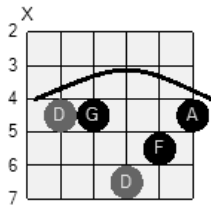
Cm11#5

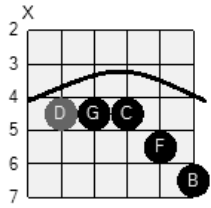
Cmmaj7sus4
Cm9 Cm11

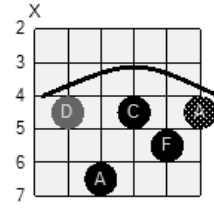
Dm Dmsus4
Dmadd4 Dm6
Dmmaj

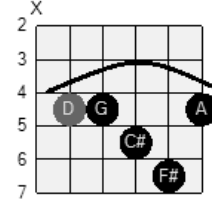
Dm6
Dm13
Dm11no5

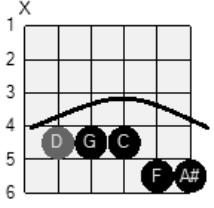
Dm7
Dmadd2

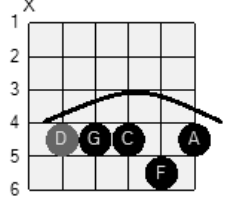
Dm7
Dm11

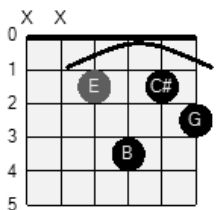
Dm11#5

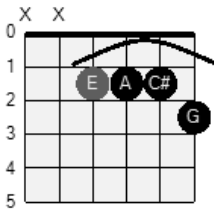
Dmmaj7sus4
Dm9 Dm11

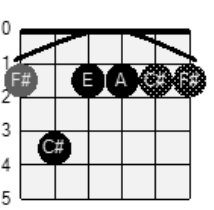
Em Em6

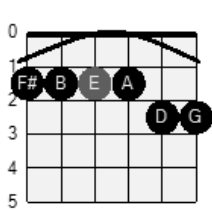
Emsus4
Em6no5

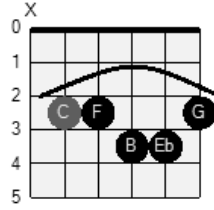
Em6/9

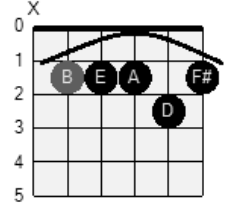
Em7 Em11

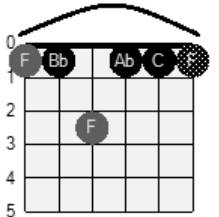
Emmaj7

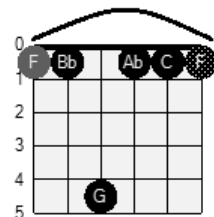
Em9
Em9sus4

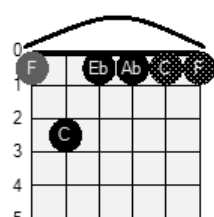
Fm Fmsus4
Fmadd4

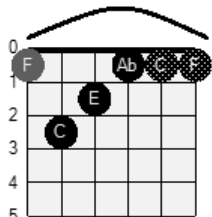
Fm6/9
Fmadd2

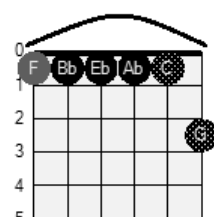
Fm7 Fm11

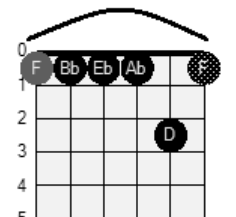
Fmmaj7

Fm9 Fm11

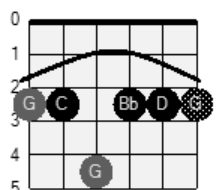

Fm13

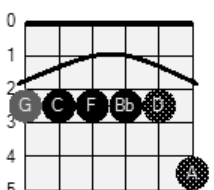

Gm6/9

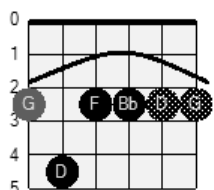
Gm Gmsus4
Gmadd4

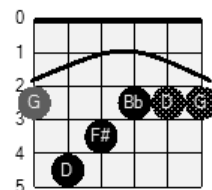
Gm11
Gmadd2

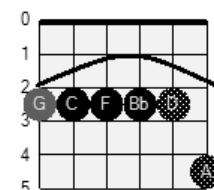
Gm7 Gm11

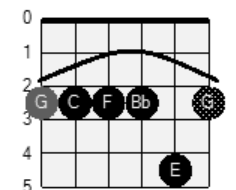
Gmmaj7

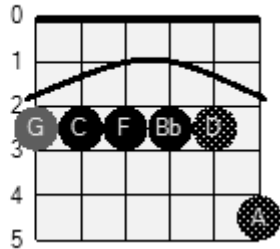
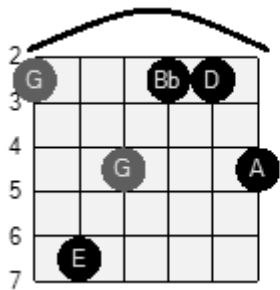

Gm9 Gm11

Gm13

Let op! Als je deze akkoorden online gaat opvragen, of je gebruikt een stand-alone akkoordgenerator-programma, dan krijg je in heel veel gevallen akkoord-diagrammen die er nét even anders uitzien, en vaak veel moeilijker zijn om te spelen.

Wat we in dit E-boek hebben gedaan, is de gemakkelijkste vingerzettingen kiezen en daarbij een akkoordvorm gekozen hebben die (nagenoeg) identiek klinkt aan het oorspronkelijke akkoord, maar (veel) eenvoudiger is te spelen.

Hierboven zie je de officiële speelwijze van het Gm6/9 – Gm11 – Gmadd2 barré akkoord. Daarnaast zie je de eenvoudige vingerzetting die wij hebben toegepast. Je kunt hiermee naar hartenlust zelf experimenteren, zeker als je een applicatie als bijvoorbeeld de “Guitarator Toolbox” gebruikt. Je kunt bij deze applicatie in de module “Chord Designer” akkoorden ontwerpen, verslanken, verfijnen, wat je maar wilt.

Power Chords

GuitarJan.com Website tip

MUZIKTHEORIE | AKKOORDEN THEORIE

MUZIKTHEORIE | AKKOORDEN DIAGRAMMEN

E-boeken tip

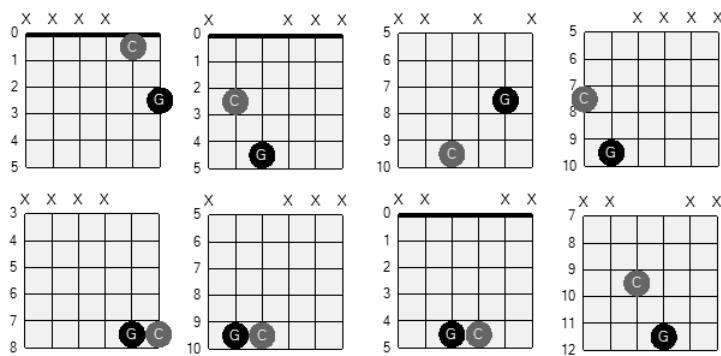
Power Chords in de Blues (2021)

(alle E-boeken te vinden op de website)

Last but not least vind je op de website onder **SONGS & SOLO'S** de optie **POWER CHORD SONGS**. Ook hier vind je weer veel oefen-, luister- en speelmateriaal.

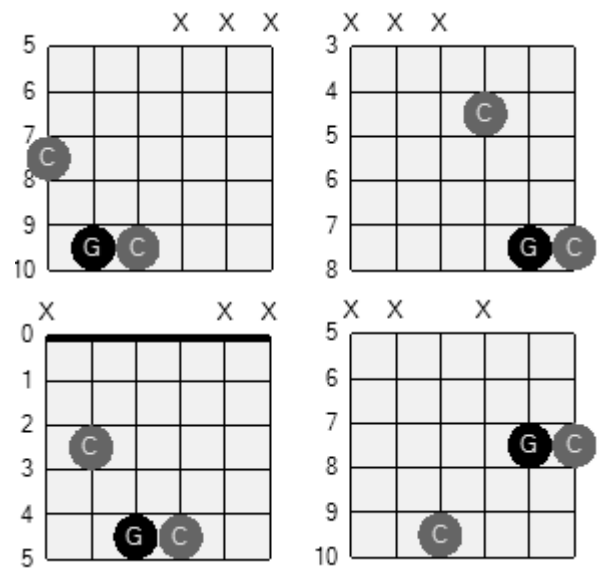
Een Power Chord is een twee-noten akkoord, en is eigenlijk geen akkoord, maar een interval tussen de grondtoon en de kwint van een akkoord. Daardoor heeft een Power Chord geen majeur of mineur kwaliteit. Het deel dat meestal het akkoord een majeur of mineurklank geeft, wordt buiten de Power Chords gelaten.

Simpel gezegd: als je een song speelt in C majeur, doe je dat door de grondtoon **C** te combineren met de kwint uit de C toonladder, en dat is de **G**.

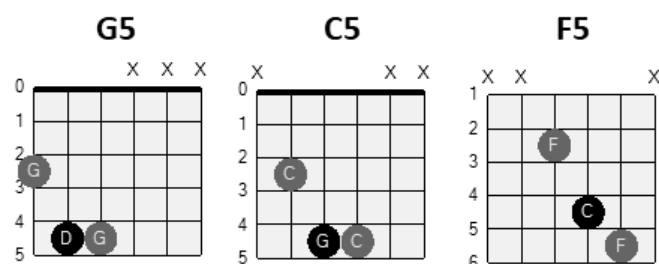
Hiernaast zie je een voorbeeld van 8 verschillende posities op de gitaarhals waar je een C Power Chord kunt vinden. Er zijn nog veel meer posities denkbaar. Vaak worden Power Chords in de muziek op de laagste drie snaren gespeeld.

Power Chords zijn er niet alleen als twee noten interval, maar worden soms ook als een drieklank gespeeld, met de intervallen als volgt: grondtoon – kwint -grondtoon. Enkele voorbeelden van C Power Chords die als drieklank worden gespeeld, zie je hiernaast.

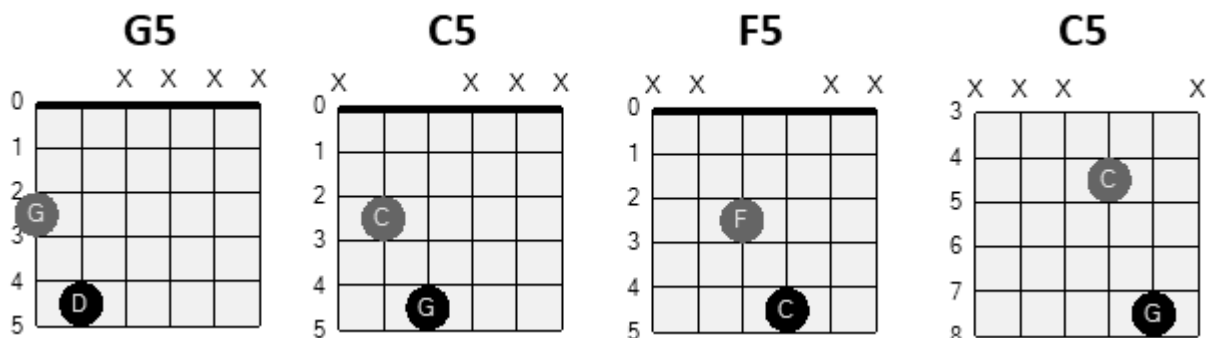
Het is zelfs denkbaar een Power Chord als een vierklank te spelen, als je één van de open snaren in de intervallen opneemt. Bij de voorbeelden hiernaast zou je het Power Chord rechtsonder bijvoorbeeld kunnen spelen door de open G-snaar toe te voegen, en zo van een Power Chord drieklank een vierklank te maken. Om een Power Chord als drie- of vierklank op te bouwen zijn er op de gitaarhals ook talloze variaties mogelijk.

Er zijn twee Shapes voor Power Chords. Eén is met 3 noten, de andere heeft slechts twee noten. In het 3-noten Power Chord komt de grondtoon twee keer voor als zowel de grondtoon (root note) , en in het octaaf.

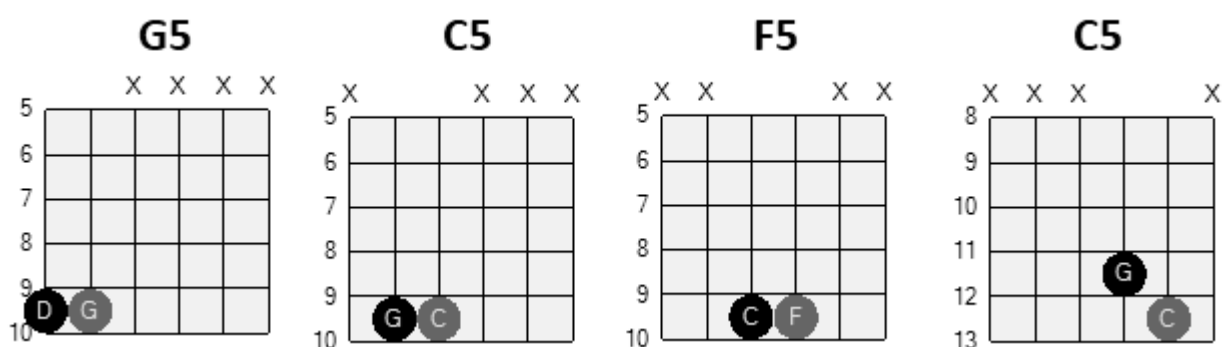
De akkoorddiagrammen hiernaast laten Tonen de Shapes voor 3-noten Power Chords. De grondtoon (root note) zie je terug op respectievelijk de 6de snaar (lage E), de 5de snaar (A) en de 4de snaar

(D). De Shapes vanaf de (lage) E snaar en de A snaar zijn hetzelfde. Om een 3-noten Power Chord vanaf de D snaar te maken, moet je de shape aanpassen omdat de 2de snaar, de B snaar, een ½ stap lager gestemd is ten opzichte van de andere snaren.

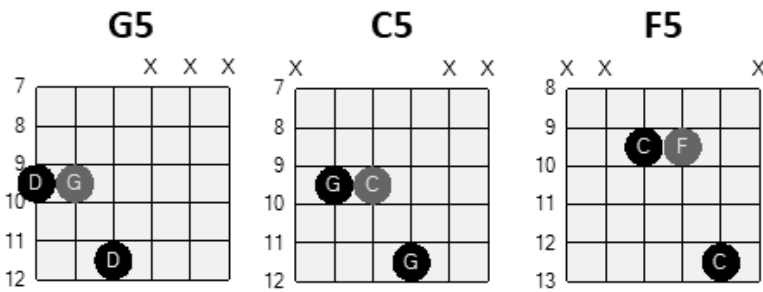

Door de geoctaveerde grondtoon weg te laten, maak je van de 3-noten Power Chords heel simpel 2-noten Power Chords. Je ziet hierboven hetzelfde rijtje Power Chords als op de vorige pagina, maar nu in de 2-noten versie. We laten je het C5 akkoord op twee manieren zien, de eerste vanaf de A snaar, de tweede als je het C5 akkoord vanaf de 4de snaar, de D snaar speelt. Door de afwijkende stemming van de B snaar, moet je het 2-noten Power Chord iets anders positioneren.

Omgekeerde (inverted) Power Chords zijn akkoorden waar een andere noot dan de grondtoon (root note), zich in de baspositie (laagste) noot van het akkoord bevindt. Dit kunnen we het beste laten zien door de bovenstaande akkoorden als omgekeerde Power Chords te laten zien.

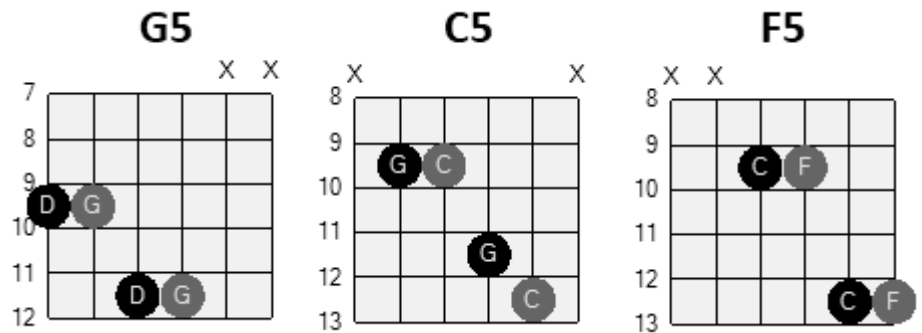

Je kunt de omgekeerde Power Chords ook als 3-noten akkoorden spelen, waarbij je dan in plaats van de grondtoon (root note), twee keer de kwint gebruikt, dat ziet er als volgt uit:

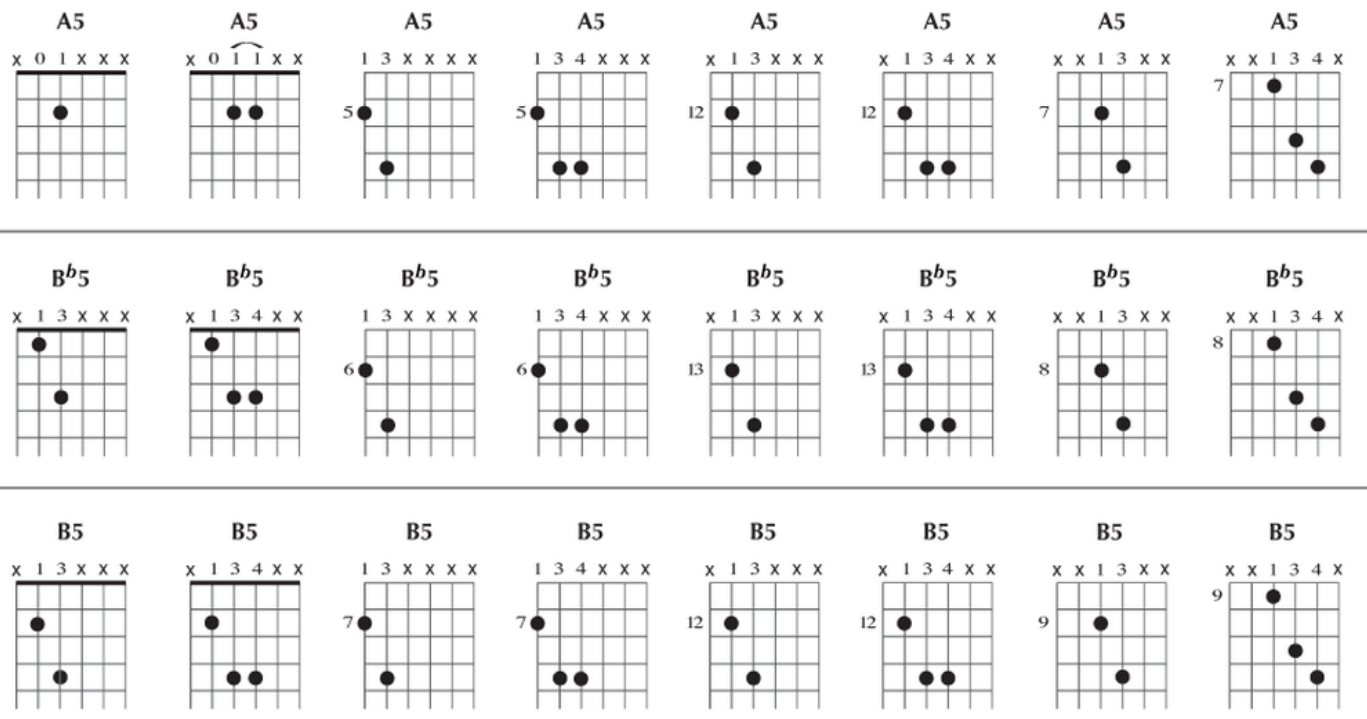
Je ziet hiernaast twee keer de kwint terugkomen in het Power Chord, waarbij je vanwege de B snaar het Power Chord weer afwijkend moet positioneren, als je het akkoord vanaf de D snaar speelt.

Daarnaast zijn er nog omgekeerde 4-noten Power Chords, waarbij deze akkoorden een zwaardere en vollere klank hebben. Deze Power Chords worden

veel gebruikt in heavy metal muziek. Bij de 4-noten Power Chords is de kwint de bastoon, en komen zowel de kwint als de grondtoon (root note), twee keer voor in het akkoord. Je ziet een aantal voorbeelden hierboven.

We laten de meest voorkomende Power Cords in akkoorddiagramstijl zien.

C5 **C5** **C5** **C5** **C5** **C5** **C5** **C5**

C#5 **C#5** **C#5** **C#5** **C#5** **C#5** **C#5** **C#5**

D5 **D5** **D5** **D5** **D5** **D5** **D5** **D5**

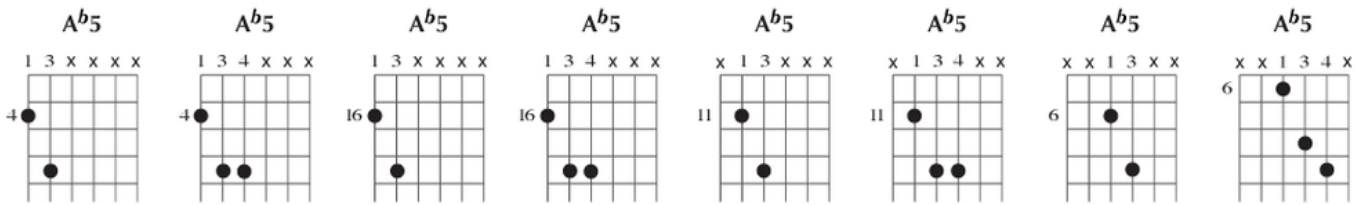
Eb5 **Eb5** **Eb5** **Eb5** **Eb5** **Eb5** **Eb5** **Eb5**

E5 **E5** **E5** **E5** **E5** **E5** **E5** **E5**

F5 **F5** **F5** **F5** **F5** **F5** **F5** **F5**

F#5 **F#5** **F#5** **F#5** **F#5** **F#5** **F#5** **F#5**

G5 **G5** **G5** **G5** **G5** **G5** **G5** **G5**

CAGED Shapes

GuitarJan.com Website tip

MUZIEKTHEORIE | CAGED SYSTEEM & SOLO'S

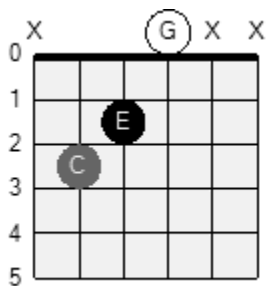
E-boeken tip

Solo's spelen in het CAGED systeem

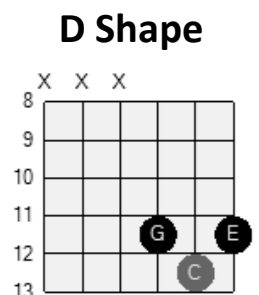
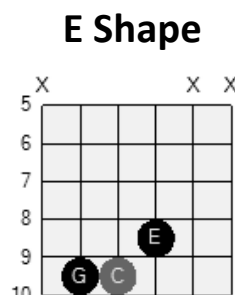
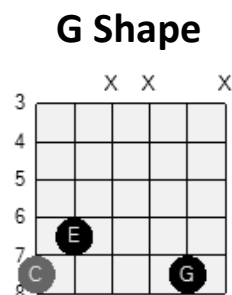
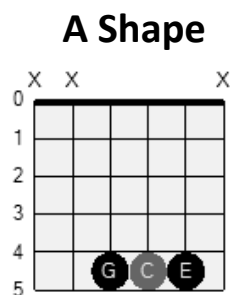
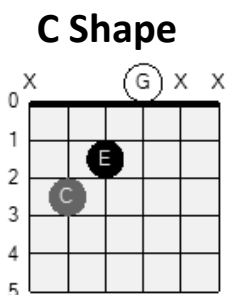
Blues solo's spelen in het CAGED systeem

(alle E-boeken te vinden op de website)

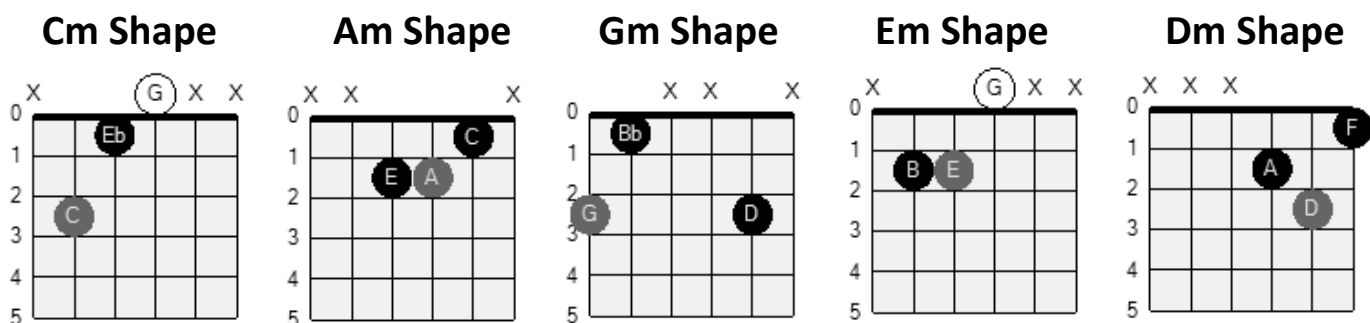
De meest simpele uitleg van het CAGED systeem is, dat dit systeem is ontleend aan de vijf basisakkoorden (ook wel "kampvuur" akkoorden genoemd), die je aan het begin van de gitaarhals kunt pakken, waarbij je ook losse snaren speelt. Dat zijn de C, de A, de G, de E en de D, vandaar CAGED. Al deze vijf akkoorden kun je op verschillende posities op de gitaarhals spelen.

We laten dit aan de hand van een eenvoudig voorbeeld, een C akkoord zien. Een C akkoord bevat de noten C, E en G (de grondtoon = root note, een terts en een kwint). Deze noten kun je op allerlei verschillende plaatsen op de gitaarhals pakken, om hetzelfde C akkoord te spelen. Door dit verplaatsen krijg je de Shape (de vorm) van een open A akkoord, een G akkoord, een E akkoord en een D akkoord. En daar komt de benaming **CAGED** vandaan, zie hieronder:

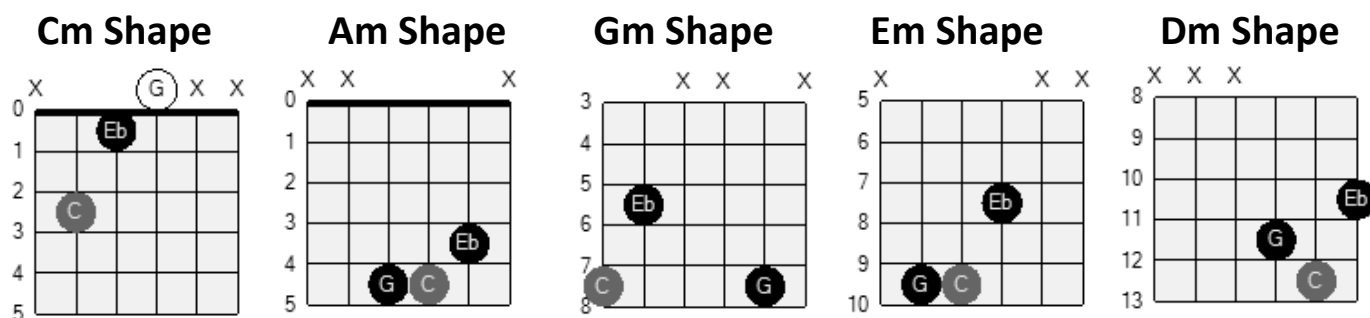

De Shapes op de vorige pagina zijn ontleend aan majeur akkoorden, zoals je hebt gezien. Hetzelfde kun je weer doen voor mineur akkoorden, en daaruit de Shapes herleiden. Je weet dat een mineur akkoord ontstaat door een verlaagde in plaats van een grote terts, en dan zien de Shapes (vormen) er als volgt uit:

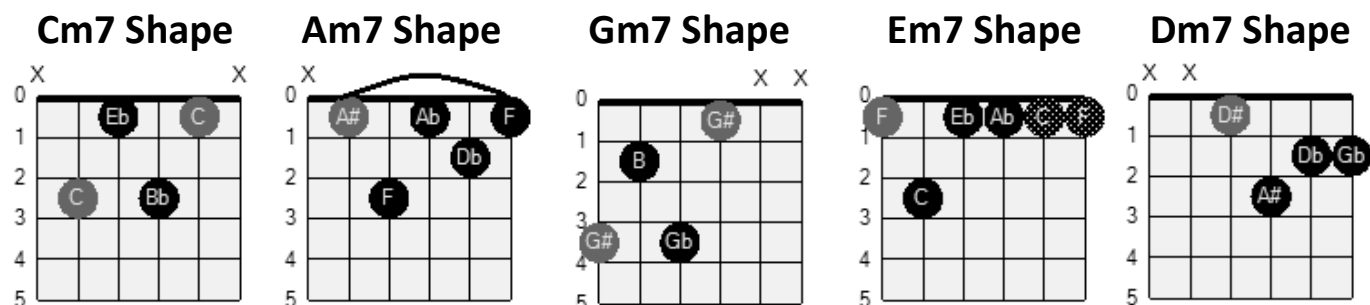

Je ziet dat de mineur CAGED Shapes ontleend zijn aan C mineur, A mineur, G mineur, E mineur en D mineur open akkoorden.

Zou je nu als voorbeeld het C mineur akkoord in alle CAGED Shapes op de gitaarhals willen plaatsen, dan wordt dat:

Wat we hierboven besproken hebben, zijn de meest gebruikelijke toepassingen van Shapes in het CAGED systeem. Er zijn nog honderden andere Shapes denkbaar, afhankelijk van wat voor soort akkoord dat je wilt spelen. Onderstaand een voorbeeld van Shapes die je kunt gebruiken om mineur septiem akkoorden (m7 akkoorden) te spelen.

Nog een voorbeeld van mineur CAGED Shapes die je kunt gebruiken, nu voor mineur 7b5 akkoorden.

Cm7b6 Shape	Am7b5 Shape	Gm7b5 Shape	Em7b5 Shape	Dm7b5 Shape

En als laatste laten we nog de CAGED Shapes zien voor septiem (dominant 7) akkoorden.

C7 Shape	A7 Shape	G7 Shape	E7 Shape	D7 Shape

Pentatonische toonladder CAGED Shapes

GuitarJan.com Website tip

MUZIKTHEORIE | CAGED SYSTEEM & SOLO'S
MUZIEKGENRES | BLUES

E-boeken tip

Solo's spelen in het CAGED systeem

Blues solo's spelen in het CAGED systeem

Pentatonische toonladders en akkoorden

(alle E-boeken te vinden op de website)

We blijven nog even in het CAGED systeem, waarvan we zojuist een aantal belangrijke akkoorden Shapes hebben behandeld. Een stapje verder is het gebruiken van een pentatonische toonladder, waarvoor weer allerlei Shapes bestaan. Een tikkeltje muziektheorie moeten we even tussendoor invoeren.

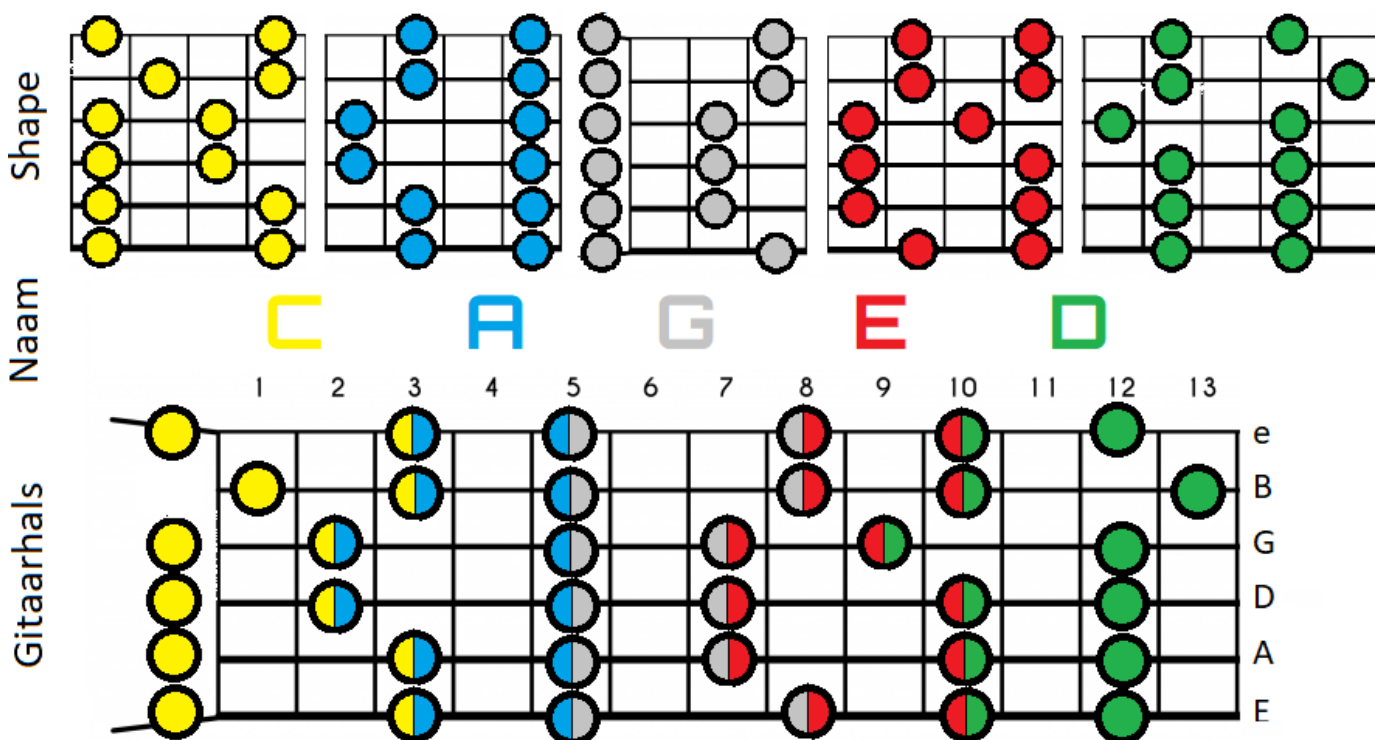
Het merendeel van de solo's die gespeeld worden, zeker in de gangbare pop, rock, blues en reggae muziek, is gebaseerd op Shapes binnen pentatonische toonladders.

Het verschil met een "normale" toonladder is, dat een normale toonladder 7 noten kent (eigenlijk 8, de toonladder eindigt weer met dezelfde noot waarmee hij begint), en dat een pentatonische toonladder 2 noten minder heeft. Zonder het al te ingewikkeld te willen maken, ziet dat er als volgt uit:

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	VII ^o	I
C majeur toonladder	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeur pentatonisch	C	D	E		G	A		C

Je ziet dat de vierde en de zevende noot uit de "normale" toonladder worden verwijderd, en daardoor ontstaat de pentatonische toonladder.

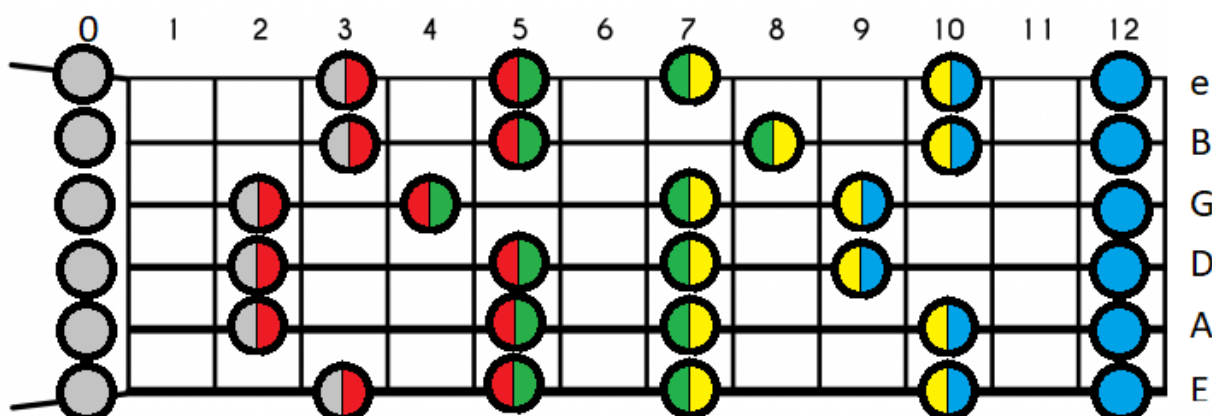
Het woord pentatoniek is afgeleid van het Griekse woord "Pente". Dit Griekse woord staat voor het cijfer vijf. Dit omdat in de pentatoniek gebruikt wordt gemaakt van een toonreeks van vijf tonen (toontrappen I, ii, iii, V en vi), en dat is in tegenstelling tot bijvoorbeeld de majeur toonladder, die gebruikt maakt van zeven tonen.

Het begrip CAGED hebben we al besproken, en we trekken dat nu van de akkoorden Shapes zoals we zojuist besproken hebben, door naar Shapes die we kunnen gebruiken om een complete toonladder te spelen.

Als we de CAGED Shapes voor pentatonische toonladders nu eens van een kleurtje voorzien, en deze dan eens achter elkaar op de gitaarhals zouden spelen, dan ziet dat er uit zoals in de afbeelding op de vorige pagina weergegeven.

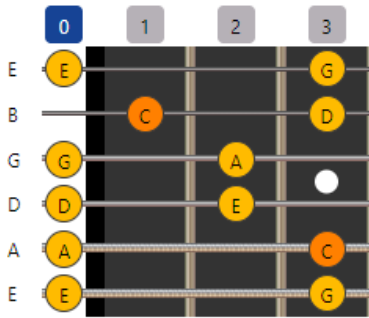
Je ziet iedere Shape **C A G E D** in de respectievelijke kleur terugkomen op de gitaarhals, en je ziet dat de Shapes naadloos op elkaar aansluiten. Hieruit kun je ook concluderen dat je de Shapes eigenlijk in elke willekeurige volgorde op de gitaarhals kunt spelen. De illustratie hieronder laat de Shapes in de volgorde **G E D C A** zien, waarbij we de G Shape laten beginnen op de toets (0 positie) van de gitaarhals, dus op de 6e snaar (de lage E). In het vorige voorbeeld zijn we op die positie met de C Shape begonnen.

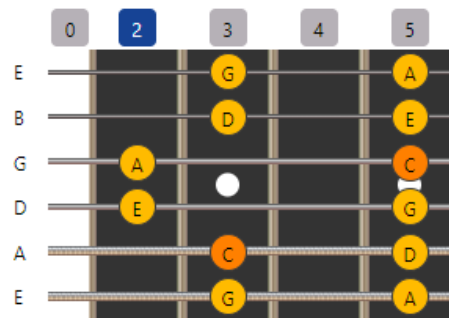
Een ander groot voordeel van het leren van deze 5 Shapes is, dat deze als het ware “onzijdig” zijn. Je kunt de Shapes dus zowel voor majeur als mineur toonladders gebruiken. Hierbij geldt natuurlijk de grondregel dat je, als je bijvoorbeeld een solo in een pentatonische toonladder speelt, wel op de grondtoon (root note) moet beginnen. Zie daarvoor het theorieeldeel waarmee dit E-boek begint.

Hieronder zie je de **C majeur** pentatonische toonladder in alle vijf de Shapes.

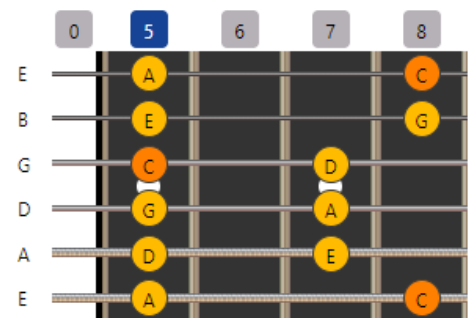
C Shape

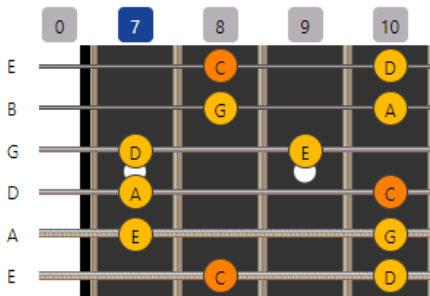
A Shape

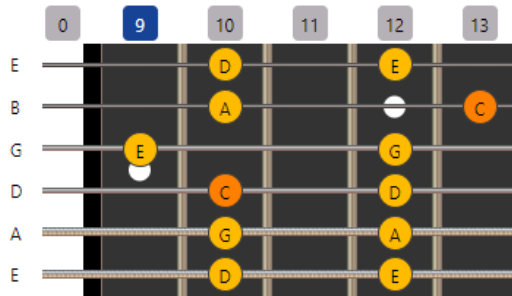
G Shape

E Shape

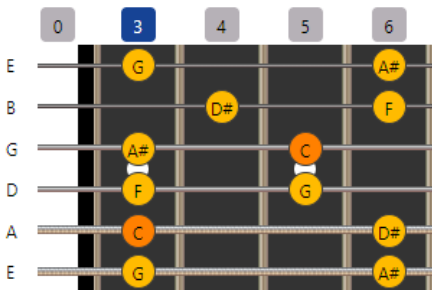

D Shape

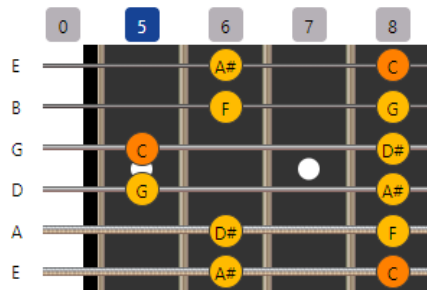

Om je te laten zien dat het niet uitmaakt of je een pentatonische Shape gebruikt in een majeur of mineur toonladder, onderstaand de Shapes als je deze toepast op de **C mineur** pentatonische toonladder.

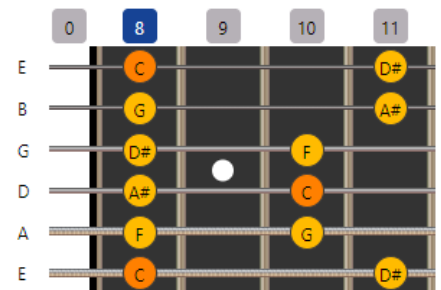
C Shape

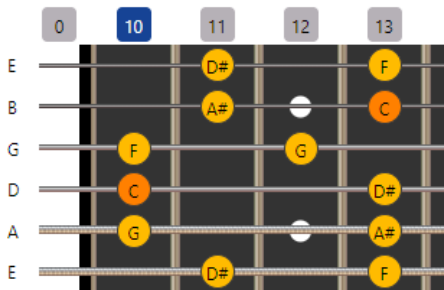
A Shape

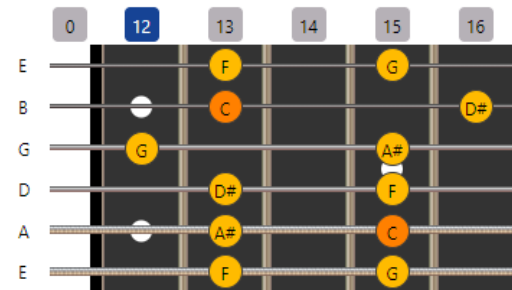
G Shape

E Shape

D Shape

CAGED arpeggio Shapes

Het is niet alleen zo dat het CAGED systeem bruikbaar is om akkoorden en toonladder Shapes eenvoudig te gebruiken, de Shapes kunnen ook worden toegepast op arpeggiospel. De individuele noten van arpeggio's in een pentatonische stijl vind je in de Shapes op de volgende pagina terug. Deze Shapes zijn overigens precies hetzelfde als de arpeggio Shapes die we vanaf pagina 6 van dit E-boek hebben behandeld.

We geven de Shapes nog een keer, in de gebruikelijke CAGED volgorde.

	C-Shape	A-Shape	G-shape	E-Shape	D-Shape
Majeur arpeggios					
Mineur arpeggios					

Pentatonische blues toonladders

GuitarJan.com Website tip

MUZIEKTHEORIE | CAGED SYSTEEM & SOLO'S

MUZIEKGENRES | BLUES

E-boeken tip

Solo's spelen in het CAGED systeem

Blues solo's spelen in het CAGED systeem

Pentatonische toonladders en akkoorden

(alle E-boeken te vinden op de website)

We hebben zojuist de basis van de pentatonische toonladders besproken, inclusief de bijbehorende Shapes. De tabel op de volgende pagina laat zien hoe

je van een standaard C majeur toonladder uiteindelijk op een C pentatonische blues toonladder terecht komt.

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
C majeur	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeur pentatonisch	C	D	E		G	A		C
C majeur pentatonisch blues	C	D	E _b - E		G	A		C

Je ziet aan de tabel op de vorige pagina dat je in de majeur pentatonische toonladder de toontrappen IV en vii° weglaat. Ga je echter een pentatonische blues toonladder spelen, dan komt er een kleine tert (iii_b) in de toonladder bij, de zogeheten “Blue Note”.

Dit alles is weer te vertalen naar Shapes, waarbij je de inmiddels bekende pentatonische CAGED Shapes gaat uitbreiden met de “Blue Notes”. Hieronder zie je de C majeur pentatonische blues toonladder in alle vijf de inmiddels bekende Shapes, waarbij de toegevoegde “Blue Notes” blauw omrand zijn.

C Shape

A Shape

G Shape

E Shape

D Shape

Ook hier geldt, dat de majeur en de mineur pentatonische blues Shapes exact hetzelfde zijn.

Kerktoonladder Shapes

De laatste groep die we gaan behandelen zijn de kerktoonladder Shapes.

GuitarJan.com Website tip

MUZIEKTHEORIE | TOONLADDERS

MUZIEKGENRES | ROCK

E-boeken tip

Kerktoonladders

(alle E-boeken te vinden op de website)

Kerktoonladders zijn belangrijke tonenreeksen die bijvoorbeeld in de Rock muziek ontzettend veel worden gebruikt. Gitaristen als (wijlen) Frank Zappa, Steve Howe, Joe Satriani, John Petrucci, Steve Vai, Yngwie Malmsteen, om maar eens enkele gitaargoden te noemen, soleren en “shredderen” vrijwel permanent over de verschillende kerktoonladders, en gebruiken deze te pas en te onpas door elkaar.

Men gebruikte voor kerkmuziek tot omstreeks het jaar 1000 slechts 7 van de 12 tonen, te weten **C D E F G A B**. Uit die tijd stammen de kerktoonladders. Deze toonladders worden uitsluitend op de witte toetsen (van een piano) gespeeld, en afhankelijk van de toon waarmee je begint, krijg je een bepaalde kerktoonladder. De jouw inmiddels bekende majeure en mineur toonladders behoren van origine tot de kerktoonladders. De majeure toonladder is ontleend aan de ionische kerktoonladder, en de mineur toonladder aan de aeolische kerktoonladder.

In het Engels worden kerktoonladders “Church modes”, of nog korter “Modes” of “Scales” genoemd. De namen van de kerktoonladders zijn Ionisch, Dorisch, Frygisch, Lydisch, Mixolydisch, Aeolisch en Locrisch.

Als je de tonen van de witte toetsen speelt van C t/m C speel je de **Ionische** kerktoonladder van C (die hetzelfde is als de majeure toonladder).

Alle witte toetsen van D t/m D is de **Dorische** kerktoonladder van D.

Alle witte toetsen van E t/m E is de **Frygische** kerktoonladder van E.

Alle witte toetsen van F t/m F is de **Lydische** kerktoonladder van F.

Alle witte toetsen van G t/m G is de **Mixolydische** kerktoonladder van G.

Alle witte toetsen van A t/m A is de **Aeolische** kerktoonladder van A (is hetzelfde als de mineur toonladder).

Alle witte toetsen van B t/m B is de **Locrische** kerktoonladder van B.

Hoewel het heel erg simpel klinkt door te zeggen dat iedere opvolgende kerktoonladder begint met een opvolgende notennaam (we gaan van C als beginpunt naar D als beginpunt, naar F, G etc.) ligt dat allemaal wat gecompliceerder, als je in plaats van 7 tonen gaat denken in de 12 tonen (het octaaf), dat een “moderne” toonladder kenmerkt. Dat heeft met de intervallen in de muziek te maken (zie pagina 3 van dit E-boek).

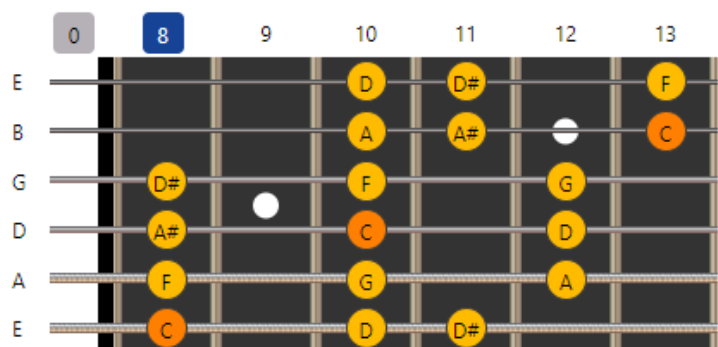
En in de tegenwoordige muziek worden de kerktoonladders volledig “vermengd” met de reeds bekende majeure en mineure toonladders. Een goede uitleg hierover vind je in het E-boek “**Kerktoonladders**” dat je van de website GuitarJan.com kunt downloaden onder **PROGRAMMA'S & DOWNLOADS | ONLINE APP'S, E-BOEKEN, NIEUWSBRIEF**. Mocht je (veel) meer over de theorie achter kerktoonladders willen weten, lees dan zeker dat E-boek eens door.

Ook voor kerktoonladders geldt, dat alle toonladders zijn te spelen met behulp van Shapes. Voor iedere kerktoonladder bestaat er een aparte Shape. Onderstaand vind je de C toonladder in de diverse modi.

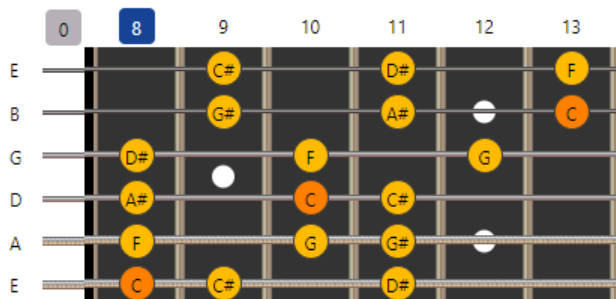
Ionische (majeur) modus

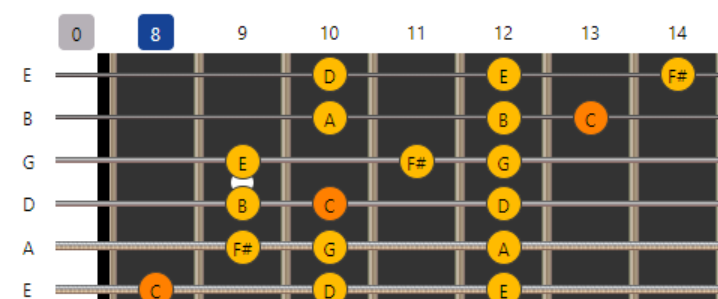
Dorische modus

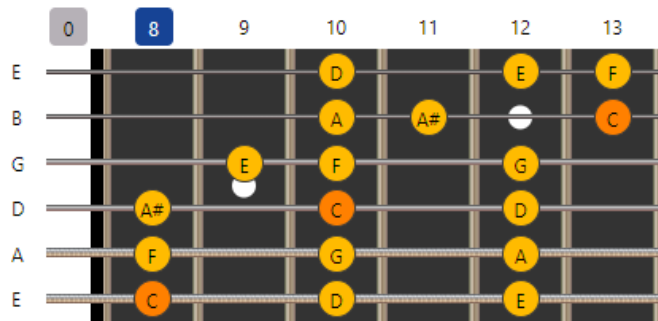
Frygische modus

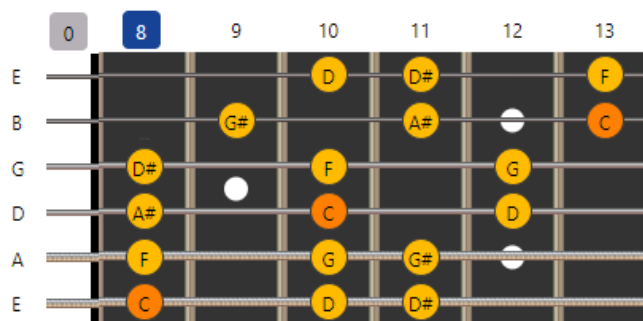
Lydische modus

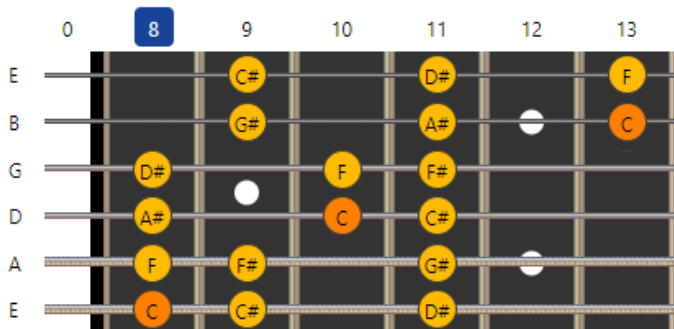
Mixolydische modus

Aeolische (mineur) modus

Locrische modus

Tot slot

We hopen dat je goed gebruik gaat maken van dit E-boek. Het is onze ervaring dat je voortreffelijk gitaarspel voor het voetlicht kunt brengen, zonder al te veel gecompliceerde theoretische muziekkennis. Het leren denken in Shapes is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Zeker als je nog een aantal trucjes kent om in je solo's de nodige variatie aan te brengen, zoals slides, hammer-ons, pull-offs, bends, tapping, double-stops etc. dan kun je met behulp van al deze Shapes keurig in de toonsoort/toonsoorten van de muziek blijven, en een geweldig mooie harmonie- en melodelijn in een band creëren.

Jan, de samensteller van

GuitarJan.com

In de reeks „**Specials**“ van de Nieuwsbrieven zijn in 2022 al de volgende E-boeken gepubliceerd:

Gitaartheorie

- Solo's spelen in het C.A.G.E.D. systeem
- Blues solo's spelen in het C.A.G.E.D. systeem
- Pentatonische toonladders en akkoorden
- Kerktoonladders
- Cheat sheets: alle Shapes & Shifts voor je gitaarspel

Kenmerkende stijl (“signature”) serie

- Eric Johnson
- Robben Ford
- Jonny Lang
- Steve Vai
- Joe Satriani
- Kenny Wayne Shepherd
- Jimmy Page

Songs & solowerk spelen

- Genesis songboek
- 40 songs voor rondom het knisperende haardvuur

De reeks „**Specials**“ voor de nieuwsbrieven van **GuitarJan.com** wordt onder redactie van **Jan van den Hogen** samengesteld.

Jan is een amateur-gitarist die, zoals hij zelf aangeeft, niet al te best gitaar speelt, maar veel lol heeft in dat wat hij in ieder geval muzikaal voor het voetlicht weet te brengen. Hij is een pragmatisch denker, altijd zoekend naar de gemakkelijkste oplossingen en simpelste theoretische toepassingen binnen de complexe muziekliteratuur, zodat iedereen er van kan genieten.

